

strijd om
Onne

Jan 1922

door
A. Romyn

STRIJD OM ONNE

DOOR

A. ROMIJN

Tekeningen van Jan Lutz

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

HIJ STORMDE NAAR VOREN MET ZIJN MAND BOVEN ZIJN HOOFD. (Blz. 21).

HOOFDSTUK I.

ER ZIJN WEL BEZWAREN, MAAR KEES WINT.

Vader Bolding had een beste zaak, een degelijke grutterij in een volksbuurt en wanneer hij 's avonds de kas zat op te maken, kon hij meermaals vergenoegd tegen zijn vrouw glimlachen en zeggen:

„Vrouw, 't gaat goed met de zaken. We moesten nu werkelijk eens ernstig gaan denken over die nieuwe pui. 't Cachet van de zaak . . . .”

Maar moeder Bolding keek dan over haar bril en haar stopwerk vader vriendelijk aan en zei vastberaden:

„Ik zou die nieuwe pui nog maar wat laten rusten, man. Dat kan altijd nog. En 't cachet van de zaak, dat doet me niets. Gewoonweg! We hebben de loop van de buurt, ook zonder pui. Als we de winkel zo mooi gaan maken, blijven verschillende van onze oude klantjes weg. Reken daar maar op!”

Zuchtend ging Bolding dan weer verder met z'n kasboek en las daarna z'n krantje.

Hij wist wel, dat zijn vrouw gelijk had, maar tjonge jonge, wat zou het mooi staan: C. Bolding, in goud boven de deur . . . . Dat had hij niet durven denken, toen hij vijftien jaar geleden, met z'n trouwen het zaakje begonnen was, dat nu was uitgroeid tot een van de beste bedrijven uit de buurt.

Hij had het niet durven denken, maar er wel voor gewerkt. Bolding was een man met initiatief. Op een dag was er een man van het buurtkrantje bij hem gekomen, om hem een advertentie-contract aan te bieden. Moeder was geschrokken van de bedragen, die er mee gemoeid waren, maar haar man had gezegd:

„Vrouw, je moet eens gaan kijken, wat er op dat gebouw aan het Damrak staat: „De kost gaat voor de baat uit!” Denk daar maar eens over. Als ik dit proberen wil, doe ik het, omdat ik er wat in zie. Ik waag heus niet te veel!”

Hij had gelijk gekregen. Iedere Vrijdag stond er een grappige advertentie van grutter Bolding in het buurtblaadje. Al heel gauw gingen de mensen er naar zoeken, vooral toen er voordelige aanbiedingen in de advertenties gedaan werden.

„Je knoeit met je waren!” had een jaloeerse concurrent eens gezegd, maar niets was minder waar.

„Dacht je, dat ik dáár m'n klanten mee hield? Laat naar je kijken, man!” had Bolding hem geantwoord, „Zoek zelf maar eens naar het geheim van goed verkopen!”

Toch was zijn geheim erg eenvoudig. Inderdaad had vader Bolding altijd de een of andere voordelige aanbieding. Dan was hij tevreden met een kleinere winstmarge op een bepaald artikel. Maar hij probeerde altijd zijn klanten dan nog iets anders ook te verkopen, iets waar hij meer op

verdiende. En door zijn welbespraaktheid en zijn prettige manier van doen, lukte dit meestal wonderwel.

De kinderen kwamen graag bij hem. Ze wisten best, dat ze haast altijd wat toe kregen. De ene keer een balletje, dan weer een ijsbonbon of eene dropje.

Eerst had zijn vrouw gemopperd om deze verkwisting, maar al gauw had ze ingezien, dat die balletjes en dropjes en ijsbonbons hun geld opbrachten en ze had zich gewonnen gegeven.

Maar nooit wilde ze gewonnen geven, dat een nieuwe pui nodig was. „We zijn wel gezegend, man, maar niet om hoogmoedig te worden. En dat is 't. Ik zou het zelf ook erg mooi vinden, maar ik durf niet. Ik kom er eerlijk voor uit. Voor de klanten hoeven we 't niet te doen. Die komen toch wel. Je zou het alleen willen om je eigen naam mooi te zien, is 't niet?”

Glimlachend gaf vader dit toe.

Vanavond was het net zo gegaan als anders. Het was een mooie zomeravond en er kwam nog wat zon schuins de kamer binnen glijden over de schuttingen heen. Juffrouw Bolding keek even op van haar voorraad kapotte kousen. Het kleine tuintje lag in late zonneschijn te bloeien. De rozen waren nu nog mooier dan anders.

Toen sloeg het fijne penduletje één slag en ze schrok op:

„Half negen al . . . en al de kinderen zijn nog op straat . . . Had dan toch wat gezegd, man! Dat zie je toch wel!”

„Wel heb ik van mijn leven,” mopperde de baas terug, „ik zit al die tijd al te rekenen en nu wil je mij verwijten, dat ik niet op de klok heb gekeken?”

„Nee, stil maar,” suste zijn vrouw lachend, „maar de kinderen moeten hoognodig naar bed.”

„Och, zo erg is dat voor een keer niet. Het is haast vakantie en ze hebben niet veel meer te verliezen. Laat ze nog maar even.”

„Ze na half negen nog op straat laten. 'k Zou je danken. Wat moeten de burens er wel van zeggen? En bovendien — orde en regel moet er zijn, zeg ik altijd maar.”

Net wilde ze opstaan om de daad bij het woord te gaan voegen, toen het winkelbelletje rinkelde en het bekende: „Blijf maar!” klonk.

Met z'n drieën kwamen ze binnen: Wim, Klaartje en Elly, drie van de vier spruiten.

Moeder miste haar oudste zoon dadelijk.

„Waar is Kees?” informeerde ze, „en waar komen jullie zo laat vandaan?”

„Laat?” kwam Wim met een onschuldig gezicht, „zo laat is het toch nog niet!”

„Noem jij half negen niet laat?” antwoordde moeder boos, „vertel jij me dan maar eens, wat jij vroeg noemt. Maar zeg me eerst, waar Kees is!”

„Net was hij nog bij ons, moe!” verzekerde Klaartje met haar hoge stemmetje, waar nu een beetje angst in klonk. Moeder keek ook zo boos.

„Maar nu is hij er toch maar niet. Wacht maar, ik zal zelf wel kijken.”

Bedrijvig kwam ze overeind en ging de winkel in, terwijl ze in zichzelf mopperde op Kees, die zo dikwijls de tijd vergat.

Onderwijl vertelden de drie in de huiskamer aan vader, dat ze wel een half uur met het draaiorgel hadden meegelopen. Dat was wel zo prachtig geweest.

Vader Bolding glimlachte een beetje. Hij wist, hoe muzikaal zijn volkje was. Dat hadden ze van hem. Niet, dat hij zo gek was op draaiorgelmuziek . . . . maar bij de kinderen was dit begrijpelijk.

Moeder kwam weer binnen en zei met een tikje onrust in haar stem:

„Ik snap er niets van. Ik heb drie keer in mijn handen geklapt. Ik heb hem geroepen, maar die aap is in geen velden of wegen te bekennen. Ga jij eens kijken, vader. Dan maak ik intussen dit volkje vast in bed. Vooruit allemaal, naar bed!”

Vader stond op zijn gemakje op. Zo'n zomeravond was wat waard. Hij kon het zijn jongen niet kwalijk nemen, dat die liefst zo lang mogelijk profiteerde van de buitenlucht. Net had hij de knop van de kamerdeur in zijn hand, toen de winkelbel weer rinkelde. Het volgende ogenblik stond Kees in de winkel. Maar wat voor een Kees? De jongen had een scheur in zijn blouse, zat vol vuil en zijn ene oog maakte aanstalten om aardig te gaan zwellen en blauw te worden.

„Wat is er met jou gebeurd?” vroeg vader wat verbouwereerd.

„Ik heb hem vader!” schetterde Kees' hoge stem door de kamer. „Op het laatste nippertje nog gered. Kijk maar, het arme diertje!”

Triomfantelijk hield hij het „arme diertje” omhoog en vader Bolding zag een onogelijk bruin hondje, broodmager, vuil, dat bibberend op de arm van zijn zoon lag.

„Hoe kom je dáár aan?” vroeg vader Bolding, nog meer verwonderd.

En hijgend, met het hondegevalletje nog op zijn arm, vertelde Kees, dat die akelige Dolf Heineman, met een paar andere jongens, bezig was dit diertje te mishandelen. Hij had het gezien en het afgepakt.

„. . . en nu heb ik het hier!” besloot hij.

Toen kwam moeder binnen. Toen ze zijn stem had gehoord, was haar onrust weg. Nu ze hem zag en vooral nu ze hem zó zag, moest ze flink op hem mopperen, te meer, toen ze zich bedacht, dat de blouse nog splinternieuw was.

Kees liet alle woorden maar over zich heen gaan, hij keek eens naar het hondje, dat bij hem lag te bibberen en te trillen en voelde eens naar zijn linker oog. Dat deed knap zeer. Moeder kreeg het nu pas in de gaten.

„En kijk me dat oog van je eens aan! Jongen, jongen, je zou met je ondoordachttheid ongelukken maken. Je oog is helemaal dik en blauw. Laat ik dat eerst maar eens bekijken . . . . Maar wat heb je daar in je handen. Brr! wat een vies beest!”

Weer volgde de uitleg van het hele gevalletje.

„Bemoei je dan ook niet met dien Dolf,” zei moeder ontevreden.

„Maar ik heb me toch niet met hem bemoeid. Hij was juist dat hondje aan het mishandelen met een stel andere jongens . . . .”

„Goed, goed!” antwoordde moeder, „maar nu moet je eerst even dat dier op straat zetten. De andere jongens zijn toch weg nu en dat vieze beest kunnen we toch niet hier houden.”

„Niet hier houden?” vroeg Kees, „waarom niet? Kijk u zelf eens goed, moeder. Als we dat hondje op straat zetten is 'ie morgenochtend dood. Dat kan toch niet. Daarvoor heb ik er niet om gevochten.”

Tranen van schrik sprongen hem in de ogen. Het was al een hele tijd een van zijn hartewensen geweest een eigen hond te hebben. Nu was daar de kans . . . maar ja, moeder hield niet van honden, dat was waar. Als 't ware om hulp zoekend keek hij naar vader. Die had juist de brand in een verse pijp gestoken en blies grote wolken rook de lucht in, terwijl hij heel nadenkend voor zich uit keek.

„Wat zegt u er dan van, vader?” vroeg hij dringend.

Een paar diepe halen aan de pijp, een paar grote rookwolken, die de hele kamer in blauw zetten. Vader deed zijn mond open om wat te zeggen,

„Hoe kom je dáár aan?” vroeg vader Bolding.

maar achtte het toch maar raadzamer weer zijn toevlucht te zoeken tot de pijp.

„Laat moeder eerst jou maar even helpen!” kwam het toen bedachtzaam, „dan kunnen we zo dadelijk wel verder zien!”

Kees wilde het hondje op een stoel zetten, maar dat wist moeder nog net te voorkomen. Stel je voor, zo'n vuile hond op haar schone stoelen. Ze pakte een krant, legde die in een hoekje van de kamer neer en commandeerde:

„Alla, leg daar dat mormeltje maar op neer!”

Kees deed het. Heel voorzichtig vlijde hij het diertje op de krant, maar het had er niet eens erg in. De oogjes bleven dicht en het beven ging door.

„Dat beest is even goed morgenochtend dood!” constateerde vader, al rokend.

„Ziezo, nu eerst jou,” redderde moeder, „jij onder de lamp . . . . Vader draai eens even het licht aan, ik kan niet goed meer zien . . . . Nu het boorwater en de watten. Kom nu eens onder het licht met je oog . . . . Zo, ja! Nou, dat is mooi!”

Kees zag met zijn andere oog, dat moeder allesbehalve vriendelijk keek. „Als je maar weet, dat ik morgen dien Dolf Heineman onder handen neem . . . . Hij zit bij jou in de klas, niet?”

„Ja moeder!” antwoordde Kees kleintjes.

„Nou, ik zal hem leren jou een blauw oog te slaan en je nieuwe blouse te vernielen. Morgenochtend ben ik op school en dan vertel ik het aan je meester!”

Kees gaf geen antwoord. Daar viel morgenochtend nog over te praten. Hij zou wel z'n uiterste best doen om dat te voorkomen. Stel je voor, als je in de zesde zat, kon je toch je moeder niet op school laten komen, omdat je met een van de jongens gevochten had. De hele klas zou hem er om uitlechen.

Hè, 't verlichtte wel echt. Moeder wies heel voorzichtig het pijnlijke oog schoon, deed er wat boorzalf op.

„Ziezo,” zei ze, „da's dat! . . . . Ondertussen wordt het alsmaar later. Al over half tien en jij ligt er nog niet in. 't Is een schande!”

Kees gaf geen antwoord, keek eens naar het hondje, dat nog net zo lag.

Hij begreep, dat het het beste was, als moeder nu maar eerst uit mopperde. Als hij vanavond kon bewerken, dat het hondje ten minste vannacht binnen kon blijven, was er veel gewonnen.

„Zal ik nu maar naar bed gaan?” vroeg hij na een poosje stilte.

„En dat beest dan?” vroeg moeder direct. Het klonk nog wel kortaf, maar Kees kende zijn moeder genoeg om te horen, dat de ergste boosheid over was. Hij keek eens voorzichtig met zijn goede oog naar moeder, hoe haar gezicht stond. Ja, hij zag goed, moeder keek naar zijn hondje en er was medelijden in haar blik, medelijden met dat armzalige, mishandelde hondelichaampje.

„Zou ik het vannacht in het schuurtje mogen laten? In een oude kartonnen doos, op een paar lappen?”

Hij vroeg het aan moeder. Vader hoefde hij het niet te vragen. Die vond goed, wat moeder goed vond.

Hij zag, dat er bij moeder wat tweestrijd was. Moeder was erg netjes, tot in het schuurtje toe. Toen pleitte het hondje voor zichzelf.

Heel even kreunde het en dit klonk zo zielig, dat moeder zich gewonnen gaf.

„Vooruit dan maar,” zei ze. Maar ze voegde er direct aan toe: „Alleen moet je goed begrijpen, dat ik hem niet houden wil. Mensen in een winkel, zoals wij, kunnen geen hond houden!”

Kees vond alles goed. Een ogenblik later was hij in het schuurtje bezig een nachtverblijf voor het patiëntje te maken. Een lege Rinsodoos met wat flanellen lapjes daarin waren een prachtig bedje.

„Moeder, hebt u nog een zuigfles voor me? Dan wilde ik proberen er een klein beetje melk in te krijgen. Anders is tie misschien morgen wel dood van de honger . . . .”

„Jij gaat nu naar bed,” besliste moeder, „als er nog wat te doen valt,

zal ik dat wel opknappen, ik heb wel meer met de zuigfles gewerkt."

Ondanks zich zelf schoot ze in de lach bij de laatste woorden. En Kees begreep, dat hij nu niet een klein beetje, maar een heleboel gewonnen had. Hij gaf vlug vader en moeder een nachtkus, moest nog even aanhoren, dat moeder eigenlijk kwaad op hem was en dat ze zeker morgen op school zou zijn om haar beklag te doen over Dolf en schoot de trap op. Bij het uitkleden voelde hij, hoe zeer z'n botten hem deden. En nog even laaide de woede in hem op. Het was ook zo gemeen, met z'n zessen tegen één klein hondje. Helden waren het! Bah!

Toch, toen hij knielde, om zijn avondgebed te doen, kreeg hij het nog een ogenblik moeilijk. Den Heere vergeving vragen voor eigen kwaad wilde hij wel, maar om ook te bidden voor de beulen van het hondje, nee, dat kon hij niet — dat wilde hij ook niet. Hij zou veel liever bidden of God ze wilde straffen. Maar — dat durfde hij toch ook weer niet. Hij kroop in bed, ging zo gemakkelijk mogelijk liggen om het minst last te hebben van alle pijnlijke plekken en probeerde in slaap te komen. Maar dat was niet gemakkelijk vanavond. Want steeds zag hij voor zich dat polderweggetje, achter 'het Zand', waar ze bezig waren het hondje te verdrinken. En steeds zag hij Dolf, den treiter.

Ondertussen zat moeder met een oude krant voor zich aan tafel. Op die krant lag een trillend hondlijfje, ziek en vuil.

„Je kunt niet eens zien, wat voor kleur het stakkerdje heeft,” zei ze tegen vader, terwijl ze het nog eens probeerde met de zuigfles.

Het diertje probeerde wel te zuigen, maar het was zo zwak, dat het haast niet kon. Toch lukte het na vijf, zes pogingen een beetje. En ja, daar ging ook even, heel kort maar, een oogje open.

„Och!” zuchtte moeder vertederd.

„Moeder,” begon vader toen, „zouden we toch maar niet eens over al onze bezwaren heenstappen en Kees het hondje laten houden?”

„Dat gaat haast niet, man,” zei moeder, maar het klonk lang niet zo overtuigd als straks, toen de jongen er bij was.

„Gaat haast niet, gaat haast niet,” bromde vader, al maar dikke rookwolken uitblazend, „'t is natuurlijk niet zo eenvoudig als bij een ander, maar waar een wil is, daar zal toch ook wel een weg zijn . . .”

Moeder keek nog wel bedenkelijk, maar zei niets.

„Denk je eens in,” verdedigde vader zijn zoon verder, „wat heeft die jongen er niet voor moeten doen?”

„Laten we het dan eens proberen!” zei moeder met een zucht. Ze kon nu eenmaal slecht over haar dode punt heen komen. Nu 'ja' zeggen, waar ze straks zo nadrukkelijk 'nee' had gezegd, dat was niet zo eenvoudig. Ze zat nog even naar het hondje te kijken, als in gedachten verzonken. Toen nam ze haar besluit helemaal. Als het hondje hier moest blijven, dan moest het ook voor de nacht een beetje beter verzorgd worden.

Met een zacht doekje, dat ze steeds met lauwwater bette, veegde ze het vuil van het hondje af, ontdekte toen onder een dikke modderlaag een grote wond. Toen ze daar aan kwam, schokte het lijfje op. Moeder kreeg er tranen van in de ogen.

„Stakker,” zei ze zacht, „hebben ze jou zo verschrikkelijk te pakken gehad en heeft toen mijn zoon het voor je opgenomen? Dan mag je nu ook hier blijven, hoor!”

En weer werd de boorzalfpot opengemaakt en nu werden de wonden van het hondje behandeld, net zo voorzichtig en goed als Kees' oog.

Vader zat glimlachend toe te zien. Hij hoefde niet veel te zeggen. Hij kende zijn vrouw zo goed. Toen stond hij op.

„Als jij nu dat beestje in het schuurtje zet, ga ik voor de nacht sluiten,” zei hij, „'t is kinderbedtijd en morgen Zaterdag. Dan weten we het wel!”

Boven gingen vader en moeder nog even naar hun slapende spruiten kijken. Drie sliepen als een roos, maar Kees was onrustig. In zijn slaap balde hij zijn vuisten.

„Hij heeft het nog te kwaad met die jongens!” fluisterde vader.

Moeder knikte terug. Ze zei niets, maar in haar hart rees de bede nog dringender dan anders of God haar jongen wilde sparen en of Hij hem ook wilde leiden, als hij zo driftig was . . . .

HOOFDSTUK II.

HET CONFLICT MET DOLF.

Kees werd wakker met een stevige hoofdpijn en tegelijk met het gevoel dat er iets was. Maar wat? Hij had even tijd nodig om bij te trekken en werd er toen nog meer aan herinnerd, dat er wat was, door stekende pijn aan zijn oog. Even lag hij na te denken, wat het toch kon zijn. Ha, hij was er! In het schuurtje lag een hondje, dat hij gisteravond . . . Plomp! Hij stond al naast zijn bed en trok het gordijn wat verder open. Het was vast nog heel vroeg, want er was haast niemand op straat en het was ook niet eens helemaal licht. Toch bedacht hij zich geen ogenblik, ook al ging alles behoedzaam. Voorzichtig draaide hij de deur open en ging op zijn tenen de trap af. Oppassen voor de derde tree. Die kraakte altijd zo! 't Was al te laat! Een flinke krak. Stilstaan en luisteren of er ook wat volgde! Nee, 't bleef gelukkig stil. Voort ging hij weer. Eenmaal beneden hoefde hij niet meer zo voorzichtig te doen. De kans, dat moeder of vader hem nu nog horen zou, was veel kleiner. Toch deed hij stiller dan anders. Dat doe je vanzelf, als het zo stil om je heen is.

O, als hij nu maar de grendel van de keukendeur af kon krijgen. Die ging altijd zo stroef en de hámer gebruiken, nee, dat durfde hij zéker niet. Dat zou vast boven opgemerkt worden.

Ja hoor, de grendel ging stroever dan ooit. Geen beweging in te krijgen. Kees krabde eens achter zijn oor. Dat was een moeilijkheid. Daar ging hij op weg naar zijn beschermeling en — kon niet verder.

Daar hoorde hij gerucht achter zich. Verschrikt draaide hij zich om: vader. Dus hij was toch nog opgemerkt.

„Wel jongen, heb jij enig idee, hoe laat het is?“ vroeg vader op zijn gewone rustige toon.

Nee, dat had Kees niet. Maar vader hielp hem gauw uit de droom. Het was net vijf uur.

„. . . en omdat je gister niet al te vroeg bent gaan slapen, lijkt het me maar het beste, dat je eerst nog een paar uurtjes gaat proberen te slapen. Dat heb je nog hard nodig!“

Kees zei maar niet veel terug. Nog een geluk, dat vader niet boos was. Dat had net zo goed gekund.

„Ja vader, ik ga!“ was al, wat hij bedeesd zei.

Nu lag hij weer in zijn bed. Slapen kon hij niet meer, dat wist hij al bij voorbaat. Maar, nu hij wakker lag, voelde hij alle pijnlijke plekken veel beter dan daarnet. Weet je wat, hij zou nog maar lezen. Het boek uit de bibliotheek had hij nog niet half uit.

IJverig begon hij, maar — of het nu kwam door de stilte om hem heen of door het feit, dat hij toch niet uitgeslapen was, na een kwartiertje knikkebolde hij even, na nog vijf minuten rolde het boek uit zijn handen

en toen moeder om zeven uur bij het opstaan even naar haar ,vroegen' zoon ging kijken, lag Kees in een wonderlijke houding te slapen: hij was half van zijn kussen afgeleden en lag met zijn gezicht over het boek heen. Moeder lachte wat en liet hem nog maar stil slapen. Om een uur of half acht zou zij hem wel roepen. Op Zaterdag had ze altijd maar liefst zo weinig mogelijk last van haar spruiten. Met de hamer sloeg ze de roestige grendel van de keukendeur weg en ging naar het schuurtje. Zou het diertje de nacht gehaald hebben? Ze zou niets verwonderd zijn geweest, wanneer het al dood was en dan was het maar helemaal goed, dat zij het het eerst zag. Dan kon ze, als 't nodig was, Kees een beetje voorbereiden.

Maar gelukkig, het hoefde niet. Toen ze de schuurdeur open deed, was het eerste, dat ze hoorde, gejang van een klein hondje, zacht en klagelijk.

„Gelukkig!” zei moeder direct. Weer kwam om haar mond het kleine lachje. Dat had Kees moeten horen, dat ze ,gelukkig' zei. Gisteravond had ze nog wel zo grondig tegen een hond geprotesteerd.

„Zo, klein mormeltje,” sprak ze zachtjes tegen het warme gevalletje voor haar, „ben je de nacht doorgekomen? Nou, daar zal de jongen blij om zijn, hoor!”

Toen stond daar ineens Kees achter haar, op blote voeten en in zijn pyama.

„Jongen, je laat me schrikken,” mopperde moeder een beetje, „ik dacht, dat je nog goed en wel lag te slapen . . .”

Maar Kees hoorde niet eens, wat ze zei.

Hij boog zich voor moeder om over het hondje heen. Moeder zag, hoe voorzichtig haar wildebras het beestje streekte.

„Ben je wat opgeknapt, hondje?” hoorde ze hem zachtjes zeggen, „dat is braaf van je, hoor.” Toen richtte hij zich tot moeder.

„Moeder, mag ik . . .?” Maar verder kwam hij niet. Hij had het antwoord al in moeders ogen gelezen en met een juichkreet sprong hij haar om de hals, zo woest, dat ze samen haast omgingen. Het hondje kroop helemaal in elkaar. Dat verwachtte zeker weer een nieuwe aanval.

Lachend ging moeder naar binnen. Zaterdagmorgen! De winkel wachtte. Op het laatste moment draaide ze zich nog om:

„Je eerst aankleden, Kees! Dit gaat niet!”

Kees vond alles goed. Hij gloeide van binnen van vreugde. De pijn was vergeten, hij zag alleen maar het kleine hondje, dat van hem was, helemaal van hem alleen.

Daar kwamen de andere drie aangestapt. Wim voorop, daarachter Klaartje en kleine Elly dribbelde achteraan.

„Laat es kijken, die hond van je?” deed Wim gewichtig.

Vol trots toonde Kees zijn schat. Maar Wim was erg teleurgesteld.

„Is dat alles?” vroeg hij, „man, dat is nog geen eens een hond.”

En Elly babbelde hem na:

„Eens een hond!”

Maar Kees coupeerde alle discussie over zijn schat door alleen maar te zeggen:

„Da's de kift, manneke, omdat jij 'm niet hebt!”

Wim mocht het dan al ,geen hond' vinden, hij was toch niet weg te slaan bij de Rinso-doods en toen Kees een kwartiertje later het probeerde met de zuigfles, was hij al even enthousiast.

Klaartje vond het hondje een beetje griezelig. Het zag er zo raar uit met die rauwe plekken, maar Elly was niet bij de jongens weg te krijgen. Op een gegeven ogenblik maakte ze haast ongelukken. Ze wilde onderzoeken, of het hondje kijken kon en met een „mooie ogies heef hontie,” prikte ze het hondje precies in zijn oogje.

Haast had ze van Kees een klap opgelopen. Hij kon soms zo doldriftig

Hij boog zich voor moeder om over het hondje heen.

worden. Maar Wim nam het voor zijn zusje op. Hij pakte haar beet en zei, dat ze maar bij hem moest komen zitten. Hij zorgde er echter wel voor, dat hij haar armpjes vast hield. Hij begreep best, dat de kleine meid aan dit zwakke hondekind alleen maar kwaad kon doen. Het ging weer prachtig met de zuigfles.

„Hoe oud zou dat diertje zijn?” vroeg Wim.

Kees dacht van een week of drie. Maar weten deed hij het natuurlijk ook niet. Misschien wist Dolf het wel, maar aan dien zou hij het vast niet vragen. Op deze manier kreeg Wim, die van het hele geval maar weinig afwist nu een uitvoerig verslag. Hij viel Kees zo nu en dan in de rede met bijvalsbetuigingen en de broertjes zaten nog in een druk ge-

sprek, toen ze geroepen werden. 't Was al kwart over acht en er moest nodig ontbeten worden.

Mina had al brood gesneden, thee ingeschonken en er werd op ze gewacht. Mina was het meisje voor de huishouding. Moeder kon zich daar niet veel mee bemoeien en zo was deze oplossing gevonden, een heel gelukkige zelfs, want de kinderen waren dol op Mina en op haar beurt diende ze maar wat graag in het gezin van Bolding, waar het wel er druk was met vier kinderen, maar waar ze toch allemaal even hartelijk en goed voor haar waren.

Vader en moeder waren al in de winkel bezig aan het afwegen en zo aten ze dus met hun vieren met Mina. Deze moest nu ook het verhaal van het hondje horen en plechtig beloven, dat ze er vanmorgen goed op zou passen, er vooral ook voor zou zorgen, dat Elly niet in een onbewaakt ogenblik in de schuur kwam.

Mina was van mening, dat Kees het hele avontuur aan den meester moest zeggen.

„Dat zou ik niet op me laten zitten, hoor? Laat die maar eens flink straf krijgen!”

„Nee, klikken doe ik niet!” verklaarde Kees en dreigend voegde hij er aan toe: „Maar ik krijg hem nog wel!”

„Wie krijg je nog wel?” vroeg net moeder, die even binnen kwam, „je bedoelt toch niet dien Dolf, hoop ik? Daar blijf je af. Die krijg ik nog wel. 't Is dat het vandaag Zaterdag is, anders ging ik subiet vanmorgen al naar school. Ik zal nu maar denken, wat in het vat zit, verzuurt niet . . . Maar, geen eigen rechtertje willen spelen, jongen!”

Kees beloofde met een: „Nee moeder!” Maar hemaal zeker was hij niet, dat hij zijn belofte zou houden. Toch hadden moeders laatste woorden hem aan het denken gezet. Geen eigen rechtertje willen spelen! Dat was nog niet zo mal gezegd.

Op dat ogenblik ging Elly d'r beker met melk om en dat zorgde voor de afwisseling. Natuurlijk moest er even gemopperd worden op het kleine ding, maar ze zette zo'n grappig beteuterd snuitje, dat ook Mina's boosheid als sneeuw voor de zon verdween.

„Jij bent toch mijn kleine schat.”

Ze dankten. Het was voor de jongens tijd om naar school te gaan. Wim verdween al. Kees pakte z'n tas nog en hoorde net, dat Elly tegen Klaartje zei:

„Nou gaan itte naar hontie toe!”

Dus ten overvloede waarschuwde hij Mina nog eens. Die stelde hem gerust. Ze zou er voor zorgen, dat de schuur vanmorgen op slot bleef. Dan moest het kleine ding er vanzelf wel afblijven.

Die zorg was dus ook weg. Toen ging hij naar school. Vader en moeder kregen nog een zoen.

„Ze zullen wel naar je kijken,” lachte vader, „je hebt een prachtig blauw oog. Wim was er al jaloers van . . .”

Tjonge ja, daar had Kees geen ogenblik aan gedacht. Daar kon hij nog mooi mee geuren. Gek, nu voelde hij het ook weer meer . . .

In de buurt van school scharrelden al heel wat jongens. Maar voor Kees bij zijn kameraden was, kwam daar in eens Dolf naar hem toe, met

een gezicht, dat niet zo heel veel goeds beloofde. Vlak voor Kees bleef hij staan.

„Jij wilt zeker wel zorgen, dat ik mijn hondje zo gauw mogelijk terug krijg?”

„Jij dat hondje terug?” stamelde Kees een beetje onthutst. Hij was verdacht op een gek gezegde van Dolf, maar dit was zó ongerijmd.

„Natuurlijk, wie anders dan ik? Dacht je, dat ik me zo m'n eigendom liet ontrovén? Ik mocht er gister een uurtje mee spelen. Ik heb wát op m'n kop gehad, dat ik zonder hond ben thuisgekomen. En ik heb geen zin voor jouw plezier te krijgen. Dat snap je zo wel!”

„Och vent, je kletst!” antwoordde Kees, kort maar krachtig en wilde doorlopen.

Maar dit was kennelijk niet Dolfs bedoeling.

„Ho jochie, zo zijn we niet klaar. Ik zeg je voor het laatst, ik moet m'n hondje terug hebben. Het is de mooiste uit het nest . . . .”

„Dat dacht ik al,” lachte Kees hopennd. „daarom was je er zeker zo tuk op, het diertje te verdrinken. Als ik het tegen meneer zou zeggen . . . .”

„Dat hoef je niet te doen!” troefde Dolf, „ik ben je al voor geweest. Ik heb al tegen meneer gezegd, dat jij me gisteravond een hond ontstolen hebt.”

„Zal wel?” kwam Kees ongelovig.

„O, geloof je me niet? Nou dan zul je het wel merken.”

Kees begon voor zich zelf een beetje te twifelen. Stel je voor, dat, wat die Dolf hier zei, waar was . . . . Dat het werkelijk niet zijn bedoeling was geweest om zijn hondje te verdrinken, maar dat hij er mee speelde . . . . Och, onzin! Als je met een hondje van een paar weken zo speelde, dat het grote wonden op zijn lijfje had, dan was dat toch gemeen! Bovendien met zó'n klein hondje speelde je nog niet. Het beestje kon zich zelf toch nog niet eens helpen. Waar was anders die zuigfles voor nodig geweest?

„Je doet maar, wat je niet laten kan. Als meneer me niet gelooft, zal ik vragen, of hij even bij ons thuis aankomt. Dan kan hij meteen zien, wat jij onder spelen verstaat . . . .”

Toen liep hij door. Een moment deed Dolf, of hij hem aan wilde vallen, maar omdat er juist een paar onderwijzers op de fiets aankwamen, vond hij het maar veiliger zijn straoefening wat uit te stellen.

Maar Kees begreep, dat hij een vijand had gekregen, een vijand, die niet mis zou zijn.

Het begon al dadelijk in school. Meneer Brander, de onderwijzer, riep Kees, zodra hij de klas inkwam, bij zich.

„Vertel me eens, Kees, wat er aan de hand is met dat hondje van Dolf Heineman? Heb jij hem dat gisteravond op het landje ontstolen?”

Kees moest ineens lachen. Hij grinnikte zo'n beetje voor zich heen. Wat was die Dolf een ezel! Als die nou verstandig geweest was, zou hij zich alleen maar geschaamd hebben, over wat er gister gebeurd was. En nu ging die uil zijn beklag doen bij den onderwijzer, terwijl zijn schuld zonneklaar voor de hand lag.

„Vind je dat zo leuk, Kees?” vroeg meneer Brander een beetje geprikkeld. Hij hield veel van den blonden oudste van kruidenier Bolding en vond daarom dit lachen nogal ongepast.

„Leuk meneer? Ik vind het heel erg, wat er met dat hondje gebeurd is. Maar ik lachte er om, dat Dolf zich zelf zo vastgewerkt heeft!”

En hoewel hij naar de school gegaan was met het stellige voornemen geen woord over zijn avontuur los te laten, vertelde hij nu meneer in een paar woorden, wat er was voorgevallen.

„Kan ik dat onderzoeken?” informeerde meneer.

„Graag, gaat u gerust om twaalf uur maar even mee naar huis. Dan kunt u zelf zien, hoe het hondje is toegetakeld.”

Toen kwam Dolf binnen. Hij zag het ernstige gezicht van meneer en van Kees Bolding. Hij kreeg een kleur van plezier. Ha, nu vloog die zoete jongen van Bolding er nog eerder in, dan hij had gehoopt. Maar toen hij zag, dat ze daarna tegen elkaar lachten, kreeg hij toch een gevoel van onbehaaglijkheid.

Meneer deed of er niets aan de hand was en begon na het gebed gewoon aan de bijbelles. Alles was net als anders. Alleen aan het eind was er een klein verschil. Meestal zongen ze na de les nog een psalmvers. Maar meneer zei er nu bij:

„We zullen zingen het laatste vers van psalm 139. Maar ik zal het eerst nog even voorzeggen. Dan weten we zo veel te beter, wat we zingen.

*Doorgrond m' en ken mijn hart, o Heer,
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m', en zie, of mijn gemoed
iets kwaads, iets onbehoorlijks voed';
En doe mij toch met vaste schreden
De weg ter zaligheid betreden.”*

Het bleef stil in de klas na het zingen. De kinderen voelden wel, dat meneer een bedoeling had met dit psalmvers. Er zou nu wel een nadere verklaring van volgen. Die kwam ook.

„Dolf Heineman en Kees Bolding, komen jullie eens voor de klas!”

De jongens kwamen. Kees met een hoogrode kleur, Dolf wat onverschillig. Hem maakten ze niets. Daar zou hij wel voor zorgen.

„Dolf, ik vind deze zaak zo belangrijk, dat ik graag de hele klas als getuige er bij roep. Wil jij eens vertellen, waar je Kees Bolding van beschuldigt?”

Dolf begon. Hij was gisteravond met een van hun jonge hondjes naar het Zand gegaan om er daar wat mee te spelen. Alles was leuk geweest, tot Kees Bolding op het Zand verscheen. Die had net zo lang gezeurd, of hij dat hondje had mogen hebben, tot ze hem weggejaagd hadden. Dat had meneer niet aangestaan. Hij was gaan vechten en had daar een blauw oog bij opgelopen. Maar ten slotte had hij in eens het hondje kunnen grijpen en was er mee vandoor gegaan. Dolf en de andere jongens hadden hem niet kunnen inhalen. Maar — hadden ze met elkaar afgesproken, ze zouden hem toch wel krijgen, op school!”

„O, dus die andere jongens zijn jongens hier van school?” vroeg meneer, „dat maakt de zaak een heleboel gemakkelijker. Die getuigen kunnen we straks halen, als het nodig is, niet waar?”

„Het waren niet allemaal jongens van school, meneer!” wierp Dolf tegen, „alleen Pietje de Ruyter is hier van school.”

„In welke klas zit die dan?” wilde meneer weer weten.

„Ik geloof in de eerste,” kwam het antwoord een beetje aarzelend.

„Wel, ik moet zeggen, jij zoekt je kameraden wel onder je gelijken!” lachte meneer een beetje spottend, „maar ik heb van jou genoeg gehoord. Kees Bolding, wat heb jij daar op te zeggen?”

Kees begon. Hij haktelede eerst een beetje. Zó verontwaardigd was hij over de leugens van Dolf. Maar gaandeweg kwam hij er beter in en aan het eind van zijn verhaal was hij helemaal kalm.

Meneer keek heel ernstig en in de klas hing een ongewone stilte.

„Jongens en meisjes, jullie voelen wel, dat dit een niet onschuldige geschiedenis is. De een beschuldigt den ander van diefstal en op zijn beurt beschuldigt nummer twee nummer een weer van dierenmishandeling en wel van de ergste soort. Ik zou deze beide jongens nog eens dringend willen verzoeken even na te denken over het gezongen vers. Vraag er in dit ogenblik God om, of Hij je zeggen wil, wanneer je ziel iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt . . . . Heb jij nog iets te zeggen, Dolf?”

„Wat ik zei, is waar!” klonk het nukkig.

„Jij Kees?” Meneers stem klonk scherp.

Kees knikte van neen. Wat moest hij nu zeggen? Hij voelde wel, dat hij nu niet meer zou kunnen jokken, zelfs al zou hij het gewild hebben. Nu meneer gezegd had, dat ze den Heere God moesten vragen . . . .

„Meneer,” kwam toen plots de stem van Annie van der Woude, „kan Kees niet even naar huis gaan om dat hondje te halen? Dan kunnen we het allemaal zien!”

„Dat is een idee! Kees, ga even naar meneer Terwinden en vraag of je naar huis mag om je hond te halen. Dan beginnen wij in die tijd vast aan de taal. Boeken op tafel!”

Kees verdween uit de klas. Meneer Terwinden maakte geen bezwaar en tien minuten later deed hij alweer zijn intree in de klas, met een flanelle doekje op zijn arm, en in dat doekje zijn hondje.

Een paar getuigen werden er bij geroepen en allen constateerden, dat Kees niet overdreven had. Vooral die wond bij het linkervoorpootje zag er lelijk uit.

„Wat ben jij een mispunt!” zei ineens Annie tegen Dolf, die wat opzij stond en met een onverschillig gezicht probeerde zijn figuur te redden.

„Dat kan hijzelf wel gedaan hebben, om de schuld op mij te gooien!” klonk het brutaal. Het werd een beetje roezig in de klas. Meneer gebod stilte.

„Geloofst iemand van jullie, wat Dolf daar zegt?”

Een verward geroes van stemmen. Neen, dat kon Kees niet gedaan hebben. Alle kinderen wisten zijn grote liefde voor dieren. Op zijn verzoek was de klas toegetreden tot de werkgroep van de Vereniging tot Bescherming van Dieren, nadat ze daar op school een film van vertoond hadden. Op zijn initiatief hadden ze in de klas een groot terrarium gekregen, zo groot, dat de hagedissen hun vrijheid helemaal niet misten . . . .

„Zo zie je Dolf, de kuil, die je voor een ander gegraven had . . . . Je

bent er lelijk zelf in gevallen. Kees, breng jij je hond naar huis. Dan maken wij hier in die tussentijd deze zaak even af."

Kees vond het raar, dat meneer de zaak in de klas behandeld had. Dat ging de andere kinderen toch niets aan. Bovendien, was het toch geen bijzonders wat hij gedaan had. Dat had toch iedere jongen opgeknapt . . .

Toen hij terug kwam, was meneer nagenoeg klaar. Dolf zat wel zo half brutaal voor zich uit te kijken, maar zijn vingers gingen toch erg zenuwachtig tegen de bank op en neer.

„Nu zouden er onder jullie misschien een paar zijn, die zich afvragen, waarom ik het juist zo heb gedaan, hè?" vroeg meneer. „Kijk, dat is hier om. Ik wilde Kees direct zuiveren van de blaam, die Dolf op hem gegooid had, maar ik wilde dit ook zien onder het licht van Gods wijsheid. Dat Dolf dat hondje mishandeld heeft, vind ik erg. Erger is, dat hij bleef ontkennen, toen ik hem vroeg God in zijn hart toe te laten. Dat had ik graag anders gezien. En ik niet alleen. Ik hoop, dat we hier wat uit leren, jongens, allemaal . . ."

Toen ging de taalles weer verder en even later zat de hele zesde klas netjes in een lange les de bijvoeglijke naamwoorden te onderstrepen.

Toch kon Kees er niet goed inkomen. Hij had zo ontzettend veel om aan te denken. Dolf was nooit een groot vriend van hem geweest. Hij vond hem altijd een beetje stiekum. Maar wat had Dolf er aan hem zo te beliegen? Het zou hiermee heus niet afgelopen zijn. Dolf had vrienden genoeg, ook grote jongens, en die zouden heus wel tegen hem opgestookt worden . . .

Aan de andere kant: hij had het hondje nu en de hele klas, meneer inclusief, wist nu, dat hij alleen maar gedaan had, wat hij doen moest.

Hij verlangde naar twaalf uur en was blij, toen de verlossende bel ging. Dolf moest blijven zitten. Die zou het nog zwaar krijgen . . .

Op straat dromden meteen de jongens om Kees heen. Zijn blauwe oog werd met kennis van zaken bekeken.

„Jammer dat ik niet zo'n blauw oog heb," zuchtte Karel'tje Peters.

„Waarom?" vroeg Kees. Onplezierig vond hij het nu ook wel niet, maar om er zo naar te verlangen . . .

„Nou, dan ging ik vanmiddag nog meteen al m'n tantes af. Dan hadden ze vast zo'n medelijden met me, dat ik overal wel een dubbeltje of zo iets opliep."

„Nou, ik wil je er wel een slaan!" lachte Kees opgemonterd.

Maar daar scheen kleine Karel'tje toch ook maar weinig voor te voelen. Hij zorgde tenminste maar, dat hij een beetje uit de buurt van Kees' stevige knuisten bleef.

Thuis wachtte Elly op hem.

„Kees, wij same hontie pele?" bedelde ze met haar liefste gezichtje.

Maar Kees wist wel, dat daar weinig tijd voor zou zijn. Zaterdagsmiddags was er voor hem altijd wel het een en ander te doen in de winkel, wat wegbrengen naar klanten, bakken bijvullen en al die dingen meer. Hij had nauwelijks tijd om zijn 'kind' de zuigfles te geven. En dat moest toch voor alles gebeuren.

HOOFDSTUK III.

SCHERMUTSELINGEN, MAAR MAG HET?

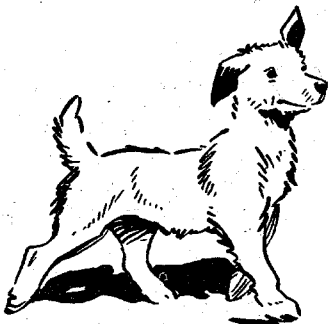
De Boldings konden nu moeilijk meer spreken van ‚het kleine diertje‘, van ‚het stakkerdje‘ en al die dingen meer. Ze hadden een flinke jonge hond, die als een wolf at en als kool gegroeid was. De naam! Ja, dat was een moeilijkheid geweest. De naam had zelfs tranen gekost, aan Klaartje. Die had op een dag, toen ze het hondje nog maar kort hadden, voorgesteld: Mozes. Dat had haar een flink standje bezorgd van moeder, die vond, dat ze niet spotten mocht.

„Maar ik wilde helemaal niet spotten,” snikte Klaartje, „alleen heeft de juf op school verteld van Mozes, dat hij ook uit het water gered werd en ik vond, dat het met het hondje haast net zo was gegaan.”

„Maar dan toch zonder biezenkistje!” wilde Wim grappig zijn. Een blik uit moeders ogen deed hem echter verder zwijgen.

Daar was toen de naamkwestie echter niet mee opgelost en het was nog een paar dagen een puzzle gebleven, totdat Elly die oploste, op haar manier. Als ze het hondje haar liefde wilde betuigen, ging ze er vlak voor op de grond liggen en aaide het, steeds maar zeggend: „Lieve onne-onne!” En uit dit liefkozingswoordje van de kleinste uit het gezin werd de naam geboren voor de hond: Onne.

Dat Onne mooi was, kon zelfs Kees niet zeggen — en die wilde overigens geen kwaad van zijn pleegkind horen. Als iemand er met Kees over begon betoogde deze direct, dat het hem meeviel, dat zijn hond nog zó geworden was. En dat was ook eigenlijk het geval. Van Onnes twee oren wilde er altijd maar één goed. Dat kon hij behoorlijk rechttop zetten. Het andere oor was slap. ‚Vernield‘ was het oordeel van den dierenarts geweest, die hem onderzocht had, een paar dagen, nadat hij zijn intree gedaan had bij het gezin Bolding.

Van Onnes twee oren wilde er altijd maar één goed.

„... en die plek daar bij zijn voorpoot zal ook wel altijd een litteken blijven,” had de dokter verklaard. „Maar ik heb respect voor jou, jongen, dat je zo'n klein hondje nu al in leven kunt houden. Dat zou de meesten niet gelukt zijn.”

Toen had Kees' neus gekruld, al zei hij ook, dat het niets bijzonders was en dat moeder er het meeste werk aan had gehad. Dat was ook waar. Moeder Bolding — nu ze er eenmaal mee verzoend was, dat haar huisgezin een veevoeter rijker was geworden — had zich uitgesloofd om dat kleine leven te redden. Ze had een van haar eigen kinderen

niet beter kunnen verplegen. De oogjes werden steeds uitgewassen, de wond opnieuw in de zelf gezet en al die dingen meer.

Kees stond dan steeds te kijken, hielp, waar hij helpen kon, maar moeder had er zelf veel aardigheid in en ze beleefde er veel plezier van.

Vader zat genoeglijk rokend toe te kijken, blies z'n rook wel eens te veel in de richting van het hondje. Als dat dan z'n kopje afwendde, zeiden moeder en Kees haast tegelijk iets over vaders pijp. Dat roken ook altijd!

Maar vader kon dan met een olijk knipoogje naar moeder en Kees zeggen: „Och, jullie hebben je hondje. Gun mij dan m'n pijpje maar!”

Kees was gelukkig met z'n Onne, maar over dit geluk gleeed soms de schaduw van dreigend onheil. Dit bleef komen van de kant van Dolf Heineman. Wat meneer Brander met Dolf besproken had, die Zaterdagmorgen na schooltijd, was Kees nooit te weten gekomen, maar in ieder geval was het niet voldoende geweest om Dolf ten opzichte van Kees vriendelijker te stemmen. Integendeel, het was tussen de jongens slechter geworden. Kees bleef Dolf bekijken als een dierenbeul en een leugenaar en Dolf smaalde, wanneer het over Kees ging, van ‚huichelaar en mooiepraatjesmaker’. Op school werd het wel gevoeld, al werd er door meneer ook weinig over gezegd.

Moeder Bolding was niet naar school gegaan. Dat was overbodig geworden. Het had haar wel gehinderd, want de mooie nieuwe blouse, die zo bruut vernield was, zat haar nog dwars.

„Niet doen, moeder!” had vader geantwoord, „je nooit mengen in een jongensruzie. Als je daar goed en wel mee bezig bent, zijn de jongens het meestal al zelf vergeten.”

Maar dat was hier toch niet het geval. Kees sprak er thuis niet over, maar hij voelde, dat Dolf naar een gelegenheid zocht om hem te pakken te krijgen.

Bang was Kees zeker niet uitgevallen, maar daar hij wel vermoeden kon, dat Dolf zijn kans zou afwachten, tot hij met een stel kameraden zou zijn, vond hij het toch veiliger den jongen die kans niet te geven. Bij school deed Dolf niets. Lijzig stond hij met een paar kleinere jongens meestal wat te zeuren. Als Kees echter toevallig in zijn buurt kwam, was het evenwel altijd:

„Wacht maar mannetje, mijn kans komt nog wel. En dan kom je er niet zo gelukkig af als toen. Brave Hendrik . . . .”

Het was weer Zaterdagmiddag, een druilerige regenmiddag. Kees hing maar zo'n beetje rond. Hij kon niet veel beginnen. In de kamer achter de winkel was het **betrekkelijk vlug te donker** om iets te doen en moeder zou het stellig niet goed vinden, als nu de lamp al aan ging.

„Dat doen we in de winkel nog niet eens, laat staan, dat jij het dan voor je plezier in de huiskamer doet.”

Daar hoorde hij vader roepen.

„Kees, de jongen is net weg met de boodschappenfiets en nu moeten deze boodschappen naar de Reystraat. Doe jij het even. Het wordt anders voor Piet straks te laat.”

Kees was direct bereidwillig. Onder de gegeven omstandigheden van

slecht weer en een half donkere achterkamer, vond hij het een heel geschikte oplossing.

De Reystraat was een heel eind weg en met heen en terug lopen ging een goed deel van de middag om.

„Mag Onne mee?” vroeg hij.

„Geen sprake van. Je gaat voor de zaak en daar moeten we geen pleziertje van maken. Haal je jas, dan doe ik de boodschappen vast in het kleine mandje!”

Even later was Kees op stap. In een portemonnaie had hij een gulden, een dubbeltje en negen centen, voor het geval mevrouw het geld niet gepast zou hebben. Mevrouw moest hem drie gulden een en tachtig betalen. Als ze vier gulden gaf, had hij terug en ook, wanneer ze met twee rijksdaalders betaalde.

Het was niet druk op straat. Er viel een klammerig regentje. Hè, het werd al echt herfstig buiten. Eind September ook al. Nog een paar maanden, dan zaten ze al weer midden in de winter.

Hij liep over het Plein, waar de bloemenstalletjes ook haast zonder klanten stonden.

„Dat wordt een sof vandaag!” hoorde hij een bloemenkoopman tegen een ander zeggen. Dat kon hij zich indenken. Voor die straatverkopers hing alles af van het weer. Weet je wat? Hij zou een bosje chrysanten voor moeder kopen. Dat kon vast wel van zijn zakgeld. Hij keek even in het voorvakje van zijn portemonnaie. Daar zat zo lang zijn privé-kapitaal, nu het wisselgeld de eigenlijke ruimte in beslag had genomen. O ja, het kon best. Twee en veertig centen had hij. Daar kon best een bosje bloemen af. Hij koos mooie goudbruine chrysantjes. Het was werkelijk nog een heel bosje voor zijn kwartje.

„Omdat het zulk slecht weer is, zie je!” mopperde de koopman, „ik moet m'n bloemen toch kwijt . . .”

Hij legde de bloemen maar zo lang in het mandje. De boodschappen konden er toch niet nat van worden. Daar zorgde de dubbel gevouwen jutezak wel voor.

In de Reystraat mocht hij even binnen komen, toen ze zagen, dat hij het zoontje was van Bolding. Hij kreeg zelfs een lekker koekje. Mevrouw vroeg hem of hij soms van vijf gulden terug had. Zie je, dat was toch verstandig van vader geweest. Nu kon hij ook werkelijk teruggeven.

„Heb je die bloemetjes voor mij mee gebracht?” vroeg mevrouw lachend. Kees werd er een beetje verlegen van.

„Nee mevrouw, ze zijn voor moeder. Maar als u ze erg mooi vindt . . .”

„Welneen, malle jongen. Ik houd je maar een beetje voor het aapje.”

Dat had Kees heus wel begrepen, maar hij had ze toch wel aan die mevrouw willen geven. Het was dan alleen maar jammer geweest, dat hij niets voor moeder had gehad.

„Zeg maar tegen je vader, dat de boel keurig in orde was en dat hij een flink knechtje aan zijn zoon heeft.”

Kees liep nu weer in de stille Reystraat. Het was een erg stille straat, met een dubbele rij bomen. Bijna alle huizen hadden hoge portieken.

En plotseling schoten daar uit een portiek een stuk of zes jongens te voorschijn. De eerste was — Dolf Heineman. Instinctmatig ging Kees

meteen met zijn rug tegen de huizen staan, was hij ten minste daar gedekt. Geen van zijn belagers zou hem nu onverhoeds van achteren aan kunnen vallen.

Dolf stond voor hem, treiterig, maar niets zeggend. Hij keek eens naar de mand, zag toen, hoe nog net onder een punt van de zak een chrysantje uit kwam kijken.

„Zo, heeft het jongetje bloemetjes voor zijn moeder geplukt?“ begon hij, „die heb je vast gestolen in het park. Op net zo'n gemene manier, als je mijn hond gestolen hebt.“

Kees zei niets, maar gaf zijn ogen goed de kost. Als hij nu een kans had, kon hij het misschien met hard lopen redden. Hard lopen kon hij en tegen deze overmacht was toch geen beginnen.

„Laat nou eerst maar eens kijken, wat je allemaal in die mand hebt zitten. Je zult nog wel meer gestolen hebben!“

De jongens, die om Dolf heen stonden, lachten. Ze wisten al van te voren dat dit op een vechtpartijtje uit zou lopen en ze konden wel wachten. Alleen een klein jog probeerde een ruk aan de mand te geven. Maar Kees was er op verdacht en hield goed vast.

„Open je mand!“ commandeerde Dolf, „dacht je, dat je er zó af kwam, kruidenier?“

Kees dacht nu zijn kans schoon te hebben. Plotseling gaf hij Dolf een duw en wilde de benen nemen. Maar helaas stond daar net weer dat kleine jong en Kees struikelde. Het volgend ogenblik was het een kluwen van vechtende jongens. Kees had het geducht benauwd. Hij lag lelijk onder en van alle kanten kwamen de slagen op hem neer. Wacht, daar kreeg hij een hand vrij en de mand lag vlak bij. Hij greep die, wist zich nog wat verder los te werken en — pats, pats, daar sloeg hij met de boodschappenmand om zich heen, dat het een lust was. Verschrikt deinsden de aanvallers even achteruit. Wel juichten ze, toen de bos bloemen uit de mand vloog en in een wip hadden ze die baldadig uit elkaar gerukt en vernield, maar dat kon Kees het minste schelen.

Daar zag hij, dat een grote jongen, dien hij Dirk had horen noemen de portemonnaie had: vijf gulden winkelgeld. Dat was te bar! Die moest hij terughebben. Hij stormde naar voren met zijn mand boven zijn hoofd en gaf de portemonnaie-dief zo'n geweldige slag op zijn hoofd, dat die een ogenblik totaal de kluts kwijt was. Kees griste hem de beurs uit de handen en toen pas kon de zo vurig begeerde ren beginnen. Geweldig, wat liep hij. Een ogenblik nog zetten de aanranders hem na, maar toen om de hoek van de straat de gestalte van een agent zichtbaar werd, dropen ze af. Kees was veilig. Maar hij vond toch maar het beste nog wat te blijven hollen. Hijgend bleef hij pas een heel eind verder staan, met tranen van spijt en woede in zijn ogen. Zijn bloemen was hij kwijt — en hij had zich nog wel zo van te voren verheugd op moeders gezicht. Maar — er was iets dat erger was. Hij had het gevoel, dat hij verlóren had. O, als ze maar met twee of drie waren geweest, dan had hij ze wel aan gekund. Zijn mand was een machtig wapen. Dat was zelfs nu nog gebleken. Daar had hij ze keurig mee op een afstand gehouden. Iets was er, dat hem nog knauwde: Dolf. Die had nu getoond een gevaarlijk vijand te zijn, één, die wachten kon, maanden lang desnoods en die toesloeg, wanneer zijn kans

eindelijk gekomen was, niet in een open, eerlijke strijd, maar geniepig en vanuit een hinderlaag.

Terneergeslagen kwam hij thuis en toen hij moeders vragende blik op hem zag in de volle winkel, kwamen de tranen. Maar tranen konden in een winkel niet gebruikt worden en daarom bleef hem niets anders over dan haastig naar achter door te lopen, alleen met zijn verdriet. Maar dat werd moeder te bar. Ze hielp even de klant af, waar ze mee bezig was en zei toen:

„U moet me niet kwalijk nemen, maar ik moet even naar m'n jongen kijken. Daar is wat mee gebeurd!”

Vader hielp rustig door, zei even, zo de winkel in:

„Ja, mensen, da's het moederhart en dat is maar goed ook!”

Met deze eenvoudige woorden wist hij de ontevreden trek op het gezicht van een enkele klant, die bang was, dat ze nog langer wachten moest, weg te werken. En daar was 't hem juist om begonnen.

Moeder hoorde binnen het verwarde verhaal van Kees, die totaal overstuur was. Ze begreep best, dat de jongen in dit geval onschuldig was, voor honderd procent. Ze aaide hem een beetje over zijn verwarde krullerbol, hielp hem uit zijn vuile jas, schonk hem zelf een kopje thee in — toen Mina het wilde doen, had ze ‚nee’ geschud tegen het meisje — en zei, dat het allemaal niets hinderde, dat hij juist een flinke vent was geweest.

„'t Is toch immers prachtig, dat je het geld terug hebt. Dat van die bloemen hindert niets. Ik ben er nu toch even blij om. Straks zal Mina nog wel andere voor me halen en dan denken we, dat het toch de jouwe zijn.”

Toen moest moeder weer naar de winkel terug. Op zulke ogenblikken kon ze de hele winkel wel eens verwensen. De winkel vroeg haar zo helemaal op, zó helemaal, dat ze soms geen eens tijd voor haar kinderen had, wanneer die haar nodig hadden. Ze kwam nog met een zorgelijke trek om haar mond achter de toonbank terug en haar gedachten waren helemaal niet bij de twee pond suiker, die ze afwoog en de drie pond bruine bonen, maar veel meer bij haar eigen jongen en bij diens schrikbeeld, Dolf Heineman, die kennelijk steeds weer ruzie zocht en dit deed op een gemene, stiekeme manier . . . .

Vader vroeg haar, of er bijzondere dingen waren. Moeder klemde haar lippen op elkaar en zei alleen maar:

„Die Dolf Heineman! Maar nú is hij zeker niet klaar met me!”

Zondagmorgen. De hele familie stond klaar om naar de kerk te gaan. Dat was een gouden regel, waar niet gemakkelijk van af geweken werd.

„Niet alleen bij brood moet een mens leven!” was een van de vaste gezegdes van vader Bolding. En dan voegde moeder er aan toe:

„Waar de Heere ons zegent, zouden wij Hem dan niet dienen?”

Kees had het hier wel eens met zijn moeder over gehad.

„Als de Heere ons nu eens niet zegende, moeder, dan zou u hem toch ook dienen?”

„Wel natuurlijk, Kees. Hoe kom je er bij?”

Moeders stem klonk haast een beetje verschrikt, maar toen haar zoon

haar uitlegde, dat hij uit haar eigen woorden het kon opmaken, moest ze toch weer lachen.

„Maar gelijk heb je, jongen, ik zal me in het vervolg anders uitdrukken!”

Onne keek de vertrekkenden met treurige ogen na. Hij vond de uittocht niet leuk. Het betekende voor hem weer een morgen van alleen zijn en afwachten. Zijn ene oor, waar de kracht in zat, stond mooi naar voren en hij stond nog een klein beetje te kwispelstaarten. Je kon per saldo niet weten. Het was mogelijk, dat baas Kees op het laatste ogenblik toch nog de riem pakte en hem mee liet gaan. Maar niets daarvan, hoor! Hij werd in de keuken gebracht en de deur ging dicht. Toen hoorde hij het klikken van het slot in de winkel deur en hij ging maar op slapen liggen . . .

Elly werd een paar huizen verder bij burens afgeleverd. Ze was nog te klein om naar de kerk te gaan. Bij een paar bejaarde mensen, die slecht ter been waren en die altijd de kerk per radio thuis kregen, vond zij onderdak. Ze ging er maar wat graag heen, want de oude mensen waren gek op het kleine meisje en altijd was er wel wat lekkers voor haar, speciaal gekocht.

Ziezo, nu kon de stap er beter in gezet worden. De kerk was ongeveer een kwartier weg en al te vroeg waren ze in het gezin van Bolding na een drukke Zaterdag nooit.

Er kwam een jongen aan, die naderbij gekomen, spottend naar Kees keek en toen beleefd zijn pet afnam.

„Nette jongen! Wie is dat?” wilde moeder graag weten.

Kees was wit van woede geworden en het kwam er maar met moeite uit:

„Dolf Heineman!”

Moeder werd er stil van en keek nog eens om. Dus daar had ze den plaaggeest van haar jongen zo vriendelijk toegeknikt en geprezen als een netten jongen. Daar kon ze niet over uit. Vader trouwens ook niet.

„Ik kan het me haast niet voorstellen!” zei hij.

De kerk was al vol, maar gelukkig vonden ze toch hun plaatsje nog vrij, tenminste moeder en de drie kinderen. Vader was bij de ingang een andere deur door gegaan. Hij was diaken en had een vaste plaats in de diakenenbank.

Een van de mooiste dingen in de kerk vond Kees het orgel. Ha, dat zou hem lijken, eens op het orgel zitten en dan alles van den organist afkijken.

Vader had gezegd, dat hij het maar eens vragen moest, maar Kees had dat nog nooit gedurfd. Hij had een zekere angst voor den organist, meneer Ten Broeke, vooral, omdat die zo'n grote, zwarte baard had.

Maar mooi orgelspelen dat hij kon! Hoor eens, het klonk haast als ruisen en Kees kon zich voorstellen, dat hij in een bos liep, waar de zon prachtig door de bomen scheen en waar alles licht en vredig was. Maar hoor, daar zwol het orgel aan en machtig klonken de tonen door het kerkgebouw. Toen zweeg het orgel plotseling en nog een moment hoorde Kees de galm, die snel verstierf.

Dominé was op de preekstoel gekomen.

Er werd gezongen, gebeden, gelezen, weer gezongen en Kees gooiden keurig twee keer z'n stuiver in het zakje, één keer bij vader, die net deed of hij hem niet zag en één keer bij een vreemden meneer, die Kees een knipoogje gaf, waop Kees prompt een kleur kreeg.

Hij had eerst nogal moeite om zijn aandacht bij de preek te houden. Hij was te zeer vervuld van Dolf. Hoe durfde dat joch het! Zo langs zijn vader en moeder heen te lopen en dan nog brutaalweg te groeten ook. Ja, nette jongen! Zou moeder ook niet gezegd hebben, als ze het van te voren geweten had. Zijn ogen dwaalden door de kerk heen. Kijk, daar zat meneer Brander met zijn verloofde. Leuk, dat hij zijn ouden onderwijzer nog eens zag. En daar zat Appie Verkuik tussen zijn vader en moeder in . . . .

Toen was er iets in de preek, dat hem trof. Geboeid luisterde hij toe. . . . Gemeente, is het niet dikwijls zó in het leven, loopt niet alles dengene mee, die God niet kent en heeft de vrome niet keer op keer met tegenspoed te kampen? En gebeurt het niet vaak, dat onze tegenstander bezig is ons over het hoofd te groeien. Zijn aanslagen lukken en wij staan machteloos, moeten dikwijls aanzien, dat onze goede naam, dat onze handelwijze te schande wordt gemaakt . . . .”

Kees was er helemaal in. Wat zou het heerlijk zijn, wanneer dominé nu eens zei dat je je vijand mocht te lijf gaan, dat je hem met zijn eigen wapens mocht keren, dat je je eens helemaal kon verzadigen aan je wraak.

„. . . . Maar laten we eens kijken, wat de Heere Jezus zegt. Wat een mens zegt, is zo onbelangrijk. Wat Hij zegt is het enige, dat goed is, omdat Hij de woorden sprak, die Zijn Vader Hem geleerd had. En dan is het antwoord van den Heiland: Indien uw vijand u dwingen wil één mijl met hem te gaan, zo ga er twee met hem. En indien iemand met u rechten wil en uw mantel nemen, zo laat hem ook de rok. Zie gemeente, dat is evangelie. Dat gaat dwars tegen onze menselijke bedenkingen in, daar willen wij in ons hart niet aan. Maar zo wil God toch gediend zijn. Niet door kracht of geweld zal het geschieden, spreekt de Heere, maar door Mijn Geest . . . .”

Kees dwaalde weer af. Maar hij had genoeg gehoord om er over na te denken. Ja, dominé had goed praten. Het was gemakkelijk genoeg om op de preekstoel zulke woorden te zeggen, maar als je nu Dolf nam! Kees wist zeker, dat hij Dolf nooit wat in de weg had gelegd. Alleen — hij had hem toen Onne afgepakt en dat was goed. Dat zou hij morgen weer doen als het nodig was. Maar dat andere . . . . Hij zou zo heel graag die Dolf eens goed onder handen nemen. Dat van gister kon hij toch niet op zich laten zitten, dat moest gewroken worden. Maar — dominé sprak geen verzonnen woorden. Het waren woorden uit de Bijbel, woorden van den Heere Jezus zelf. Daar kon je je toch nooit van losmaken.

In diep nadenken ging hij de kerk uit. Dat duurde wel niet zo lang, want eenmaal buiten, was er weer zo veel, dat een jongen afleidde.

Er waren vrienden van school, waar nog noodzakelijk wat mee afgesproken moest worden. Daar was Grootje Halbertsma, die hij even goeden dag moest zeggen. Dat gebeurde elke Zondag en dan kreeg je altijd twee fijne pepermunten, een in de mond en een in de hand . . . . Dat zei het vriendelijke oude vrouwtje er altijd zelf bij. Maar ze vroeg ook altijd wat: of je goed geluisterd had naar de preek. Kees moest eerlijk bekennen, dat hij meer dan eens ,ja' gezegd had, als het eigenlijk ,neen' moest zijn. Maar nu kon hij eerlijk zeggen, dat hij wel niet helemaal, maar toch het tweede deel uitstekend geluisterd had.

„Braaf jongen, braaf!” zei grootje Halbertsma en praatte toen met moeder weer verder over iets, dat de naaikrans betrof. Daar ging moeder, ondanks de drukke winkel, altijd trouw heen. Trouwens de Maandagmiddag was de slapste van de hele week.

„Moeder, geeft u mij de sleutel, dan ga ik vast vooruit,” bedelde Kees, „dan zal ik koffie zetten!”

Hij dacht er bij: „Dan gaat u tenminste gauw mee. Zo lang op straat staan is voor ons niet zo gezellig!” De list lukte. Moeder zei het oude vrouwtje gauw gedag en wandelde met de drie spruiten naar huis. Elly stond al op ze te wachten.

Het werd een gezellige Zondagmiddag. Vader had wel zin in een eindje lopen. Daarom ging vader al een half uurtje eerder naar de avondkerk. Dan kon Kees hem wegbrengen en gingen ze eerst nog een eindje om. Met zo'n feestelijke gelegenheid mocht Onne mee. Dan kon het jonge dier wel geweldig trekken aan de riem, maar baas Kees gaf niet toe.

Vanzelf kwam het gesprek op de ochtendpreek. Dat vond Kees altijd prettig: Met vader over deze dingen nog wat napraten. Het ging dan helemaal niet opzettelijk, maar het kwam er vaak van.

Hoe het nu ging, wisten ze niet precies, maar in eens zaten ze er midden in.

Vader zei, dat onrecht lijden beter was dan onrecht doen. Kees dacht meteen aan Dolf. Hij hoopte de kans te hebben, nu toch eens gauw grondig met Dolf af te rekenen, had zelfs vanmiddag al met Wim in het schuurtje de balans zitten opmaken op welke jongens hij eventueel rekenen kon, wanneer het zover zou zijn, dat Dolf en zijn kornuiten aangevallen moesten worden.

„Stel nu eens vader, dat er vlak bij onze winkel een nieuwe grote komt van een van de grote winkelmaatschappijen, die een reuze reclame voeren, een grote nieuwerwetse winkel hebben en al die dingen meer. Dan is dat onrecht. Zou u dat onrecht nu maar rustig lijden, of zou u zich er tegen verzetten?”

In zijn hart moest vader Bolding lachen om zijn zoon. Hij kon toch merken, dat kleine kinderen ook groot werden. Wat was deze vergelijking van zijn oudste raak!

„Jongen,” zei hij, „wat jij daar noemt, is op het ogenblik alleen maar een mogelijkheid en niet echt waar. Ik geloof, dat God me dan wel zou zeggen, wat ik doen moest . . . en ik hoop, dat ik dan de kracht zou hebben om Gods wil te volbrengen!” Het laatste voegde hij er aarzelend aan toe.

Even liepen ze zwiingend verder. Toen vervolgde vader weer.

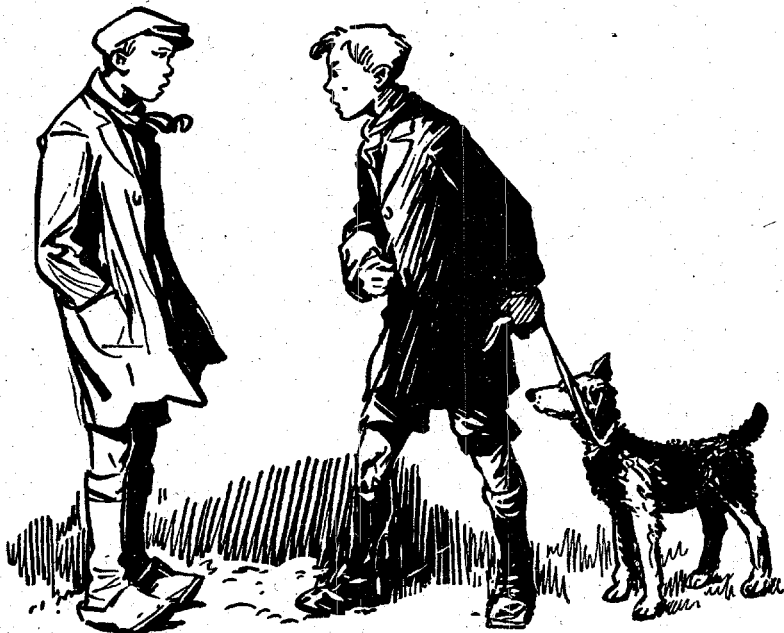
„Ik begrijp je wel. Jij zit vast in je strijd met dien Dolf. Die jongen heeft je nu twee keer te pakken gehad en jij hem nog maar één keer . . .”

„Ik hem één keer? Dat hebt u mis!” viel Kees hem in de rede, „ik heb hem nog nooit iets misdaan!”

„Tenminste in jouw ogen,” ging vader kalm verder, „maar niet in de zijne. Wat jij hem misdaan hebt, is dit: Volgens hem heb je hem toen zijn speelgoed afhandig gemaakt. Hij wilde dat hondje verdrinken, nietwaar. Dat vinden wij wel erg gemeen, maar hij vond het niets erg. Nou ja, daar heb jij hem in gestoord. En toen hij jou in de klas voor schandaal

wilde zetten, liep dat zaakje anders af, dan hij gedacht heeft en kwam het onheil op zijn eigen hoofd neer. Dat vergeet hij niet en hij doet aan jou onrecht. Wij moeten alles proberen te doen om dat ongedaan te maken. Daarom ga ik morgenavond subiet even naar zijn huis. Ik wil dien knaap zelf wel eens spreken. Ik zal er niet den meester op school mee lastig vallen, want ik denk, dat zijn vader en moeder hier meer in kunnen doen. Kijk, nu zoek ik de juiste weg. Jij lijdt onrecht. Dat is beter dan onrecht doen . . . ."

Vader zweeg even. Het was een hele toespraak geworden.

„Begin nu eens, als je durft, lafbek!”

„Eigenlijk moeten we bij zulke dingen vragen: Wat zou Jezus willen dat ik doe. Begrijp je wel, Kees?”

Vaders stem was zacht. Kees begreep het best, maar het was zo moeilijk, het was meer nog, het was onmogelijk.

„Dat kan niemand!” besloot hij zijn overpeinzingen. Er kwam een kop-pige trek om zijn mond.

„Niemand kan dat, tenzij het hem door God geleerd wordt,” zei vader ernstig.

„En dan wil hij het nog niet eens altijd. Dat is juist de zonde, jongen. En nu ga jij misschien denken, dat er dan heel wat zonde bedreven wordt . . . .”

„Ja!” glimlachte Kees.

„Dat dacht ik wel. Ik ken mijn jongen wel zo'n beetje . . . . Dat is juist

het droeve. En aan de andere kant is er het heerlijke, dat Gods Woord ons steeds weer de andere weg laat zien. En denk nu eens aan de woorden van het doopformulier: En als wij soms uit zwakheid in zonden vallen, dan mogen we nochtans aan Gods genade niet vertwijfelen . . . . Terwille van die zonde stierf de Heiland aan het kruis. Dat weet je toch wel!"

Ja, dat wist Kees wel, dat geloofde hij ook met zijn hele hart, maar — o, die Dolf.

Ze waren bij de kerk aangekomen.

„Hè," zei Kees, „ik had er nog best even over willen praten."

„Ik niet," lachte vader, „je moet er eerst maar eens over denken. Dan praten we er later nog wel eens over!"

Nog geen honderd meter verder, had Kees de kans te proberen, wat hij met vader besproken had. Daar stond Dolf, alleen, aandachtig de etalage van een ijzerwinkel te bestuderen. Kees wist, dat Dolf in zijn eentje niets zou durven tegen hem met zijn hond. Er was een stemmetje, dat waarschuwde, maar er was een ander, dat aanspoorde. Het laatste won. Nu stond hij naast Dolf.

„Begin nu eens, als je durft, lafbek!" gromde hij.

Dolf schrok op en zag Kees vlak bij zich staan met de hond. Hij wist maar één ding te doen: de benen te nemen. Kees deed nog een ogenblik, of hij hem achterna ging, maar hij stopte al direct. Zo, nu had hij ook eens wat gedaan! Het gaf hem een groot gevoel van bevrediging, maar aan de andere kant voelde hij zich erg onvoldaan. In zijn hart begreep hij best, dat hij lijnrecht had gehandeld tegen wat vader en hij daarnet besproken hadden.

Tegen moeder zei hij maar niet, wat hij gedaan had. Wim moest het verhaal natuurlijk helemaal anhoren. Die zei:

„Ik wou, dat ik het gezien had. Joh, ik had Onne losgelaten, als ik jou was."

„Onne?" zei Kees, „maar joh, die doet toch zeker niemand iets."

Onmiddellijk klonk het stemmetje in zijn hart: „Daar kun jij dus nog een boel van leren!" Maar Kees wilde vandaag niet meer luisteren. Zó erg was het niet, wat hij gedaan had . . . .

HOOFDSTUK IV.

ONNE HEEFT EEN ONGELUK.

Zo'n paar maanden hard werken gunden je een paar dagen rust helemaal, vond Kees. Herfstvacantie, dat was een mooie uitvinding, ook al was het meestal slecht weer. Want het was nu veel harder werken op de Mulo. Elke dag dik huiswerk, soms wel voor vijf of zes vakken. Dan bleef er maar al te dikwijls haast geen tijd over voor eigen liefhebberijen. En die waren er voor Kees zo veel. Daar was in de eerste plaats Onne. Die moest nodig eens wat gedresseerd worden. Maar hoe? Van de Werkgroep van de Dierenbescherming wist Kees, dat hij daarvoor geen geweld mocht gebruiken. Dat zou hij trouwens toch niet gedaan hebben. Hij hield veel te veel van Onne. De hond was ook dol op zijn baas. Het was haast aandoenlijk om te zien, hoe het dier, zodra Kees thuis was, den jongen volgde als zijn schaduw. Was Kees aan zijn werk, dan lag Onne óf onder óf vlak naast diens stoel. Ging Kees uit, dan stond de hond al klaar om mee te gaan, één oor mooi recht op, één slap hangend. Ja, daar was niets aan te doen.

Dus Onne! Dat was nummer een. Verder moest de tuin nodig aan kant gebracht worden. Dat was sinds een paar jaar Kees' werk. Vader en moeder konden het best aan hem overlaten. Geen had als hij zorg voor de planten, hij wist precies, wat er voor de winter uit moest, hij had van de zaadplanten wel zaad verzameld voor het nieuwe jaar. En dan — er moest nodig wat gelezen worden, een heleboel zelfs. Voor zijn verjaardag had hij een paar boeken gekregen, die hij nog lang niet uit had. Allemaal de schuld van de Mulo.

Dat was nu eenmaal een vaststaand feit! Als je verder wilde, moest je je moeite getroosten.

Wat wél fijn was: op de Mulo was Kees feitelijk helemaal Dolf Heine-man kwijt geraakt. Na het Septemberavontuur in de Reystraat en de daarop volgende kleine wraak op Zondagmiddag, had Kees weinig of niets meer van zijn kwelgeest gemerkt. Dolf was naar de Ambachtsschool gegaan en die lag precies aan het andere eind van de stad. Kees hoefde hem haast nooit meer te zien.

De meisjes waren uit spelen gevraagd bij een vriendinnetje, Wim was bezig voor vader erwten uit te zoeken in het magazijn, een naar werkje, dat natuurlijk gebeuren moest, want slechte erwten kon je niet aan je klanten verkopen. Het had een lichtpuntje: de jongens konden er vijf cent per uur mee verdienen. Dat maakte het altijd weer een beetje aantrekkelijk. Als je een paar uur erwten 'pikte' had je zo een dubbeltje verdiend. En dat kon je altijd wel gebruiken . . . .

Kees had dus het rijk alleen met Onne. Hij was bezig de hond mooi

te leren zitten, maar het was haast onbegonnen werk. Onne deed niet anders dan omvallen.

„Onne, Onne, wat ben je toch dom!” zuchtte de baas, toen de hond voor de zoveelste maal overstag ging en daarbij eens speels in de vingers van Kees beet.

Onne keek schuld bewust. Hij begreep er ook niets van! Waarom moest hij nu, als hij gewend was op vier poten door zijn hondelieven te gaan, speciaal een poosje op twee ervan zitten en de andere twee onnozel in de lucht laten hangen? Dat de baas dat zelf niet begreep! Er was geen cent aardigheid aan.

Gistermiddag was het ook al zo raar geweest. Toen had de baas steeds een eind hout weggegooid, om het door hem te laten terughalen. Och, dat hollen en dat stuk hout halen was wel aardig geweest. Maar waarom hij het niet houden mocht, dat was Onne een raadsel. Hij had er het werk voor gedaan en moest de baas dan het hout hebben? Dat ging er bij hem niet in.

Onne verveelde zich en gaapte eens luid. De baas moest maar stoppen voor vandaag. Morgen zou hij desnoods wel weer een poosje willen proberen, wat van hem gevraagd werd, maar nu had hij er zo schoon genoeg van . . . .

Toen kwam Mina binnen met de grote dienbak vol kopjes en schoteltjes. Ha, de kamerdeur ging wijd open en Onne kreeg zijn kans. Even moest hij er tussen uit. Vlug schoot hij de kamer uit, de keuken door en de tuin in. En toen gebeurde het. HET! Alles ging zo ontzettend snel in zijn werk, dat Kees het niet eens bij kon houden. Hij zag nog vaag een gluisperige katekop en hoorde toen een erbarmelijk gejang. O, wat klonk dat intens droevig! In het volgende moment was hij al in de tuin. Hij zag het eerste ogenblik niets, hoorde alleen maar het janken, dat toen overging in zacht gekreun. Er was iets met Onne, iets ergs! Dat begreep hij. Waar was de hond? Achter in de tuin was een nogal dicht bosje. Daar kwam het gekreun vandaan en met moeite werkte Kees zich door het takkengewar heen. En daar zag hij Onne. Zacht jankend zat zijn Onne daar, met de oren helemaal in de nek, steeds maar een poot te likken. Kees was er al en zag toen. Arme Onne! Bij zijn achtervolging van de kat was hij in een stuk glas gesprongen, dat daar achteloos tegen de schutting was neergezet. De linkerachterpoot was haast helemaal doorgesneden en hing er slap bij. Tranen sprongen Kees in de ogen. Een ogenblik was hij besluiteeloos. Toen sprong hij overeind, om hulp te halen. Hij voelde niet eens, hoe de takken hem striemden. Huilend kwam hij de winkel in, die gelukkig juist leeg was en troonde moeder mee. Hij kon haast niet uit zijn woorden komen. En dan dat huilen! Maar uit zijn gehakkelt begreep moeder toch wel, dat er met Onne iets ergs in de tuin gebeurd moest zijn.

Ze zag direct, hoe erg het was, toen ook zij zich met moeite door het bosje heengewerkt had. Daar moest de dokter bij komen.

Ze zei het tegen Kees. Die weer terug naar de winkel. Vader was er even niet. Maar dat hinderde niet. Hij kon het zelf ook wel vinden in het telefoonboek. Ha, daar had hij het nummer: 83347.

De dokter kwam zelf aan de telefoon, hoorde een zenuwachtige jongensstem roepen van een ernstig ongeluk bij kruidenier Bolding en of hij

vooral direct komen wilde . . . . Toen werd de verbinding verbroken. De dokter stond een ogenblik besluiteloos. Zijn wachtkamer zat nog vol patiënten. Maar ja, aan de andere kant? Wie weet, hoe erg het was? Hij aarzelde niet meer, zei even een paar woorden ter opheldering in de wachtkamer en zat het volgende moment in zijn autootje. Knarsend remde hij voor de winkel van Bolding. Hij had feitelijk wel een volksoptocht voor de deur verwacht. De winkel was leeg. Dat was voor dokter niet het ergste. Hij kende de weg. Vlug liep hij de huiskamer in. Nog niemand. Dat was vreemd. Hij keek even door het raam. O, daar in de tuin zag hij wat. Daar was moeder Bolding, daar was dus het ongeluk gebeurd. Dokter de tuin in!

„Een van de kinderen?“ vroeg hij haastig.

„Gelukkig niet, dokter, maar die arme hond . . . .!“

„Hond?“ vroeg dokter verbaasd, „dan moet je mij toch niet hebben?“

„Nee, maar ik heb u ook niet geroepen!“

„Wat, niet geroepen!“ zei dokter kwaad, „en ik word net opgebeld . . . .“

Nu begreep moeder. Kees had maar gauw dokter opgebeld en er niet bij stil gestaan, dat de veearts nu meer op zijn plaats was.

Toen begon Onne weer te kreunen en hoewel dokter geen veearts was, kon hij dit toch niet horen. Hij begon zich ook door het struikgewas heen te werken en zag daar Kees bij zijn hond. Hij had een scherp woord op de lippen tegen den onnadenkenden jongen, die hem zo maar van zijn spreekuur weg riep, maar toen hij in Kees' ogen de wanhoop las en de verwachting van hulp, hield hij het voor zich en bukte bij de hond neer.

„Dat ziet er lelijk uit,“ mompelde hij, terwijl hij voorzichtig de poot aanraakte. Onne gromde diep uit zijn keel. Verschrikt trok dokter zijn hand terug.

„Die is gevaarlijk!“ constateerde hij.

„Ik zal zijn kop de andere kant ophouden, dokter,“ zei Kees, „dan ziet hij u niet en kunt u uw gang gaan!“

„Maar dan bijt hij jou!“ opperde dokter.

„Daar hoeft u niet bang voor te zijn, dokter, mij doet hij vast niets . . . .“

Dokter onderzocht even de poot.

„Geef me eens wat verband of zo iets,“ zei hij toen. Moeder snelde weg om het gevraagde te halen. Heel gauw was ze terug en dokter begon de poot te verbinden.

„Het is niet afdoende, wat ik doe, hoor,“ zei hij, „ik leg alleen maar een noodverband. Dit is werk voor den veearts. Die zou ik meteen maar roepen. Misschien kan die er nog wat aan doen. Ik voor mij, ik heb er een zwaar hoofd in. Die poot is haast doorgesneden en dan is er maar één oplossing bij een dier mogelijk en die is . . . .“

„En die is?“ vroeg Kees, toen de dokter even aarzelde.

„Afmaken, m'n beste kerel, hoe hard het ook klinkt!“

Het duizelde Kees. Zijn Onne, zijn beste kameraad zou zo maar zonder meer afgemaakt moeten worden? Dat kon niet. Dat bestond eenvoudig niet. Dat was . . . . dat was beestachtig.

De dokter verdween weer. Hij moest er achteraf zelfs om lachen, dat Kees hem voor de hond van zijn drukke spreekuur gehaald had.

„Je bent me d'r een,“ zei hij bij het weggaan tegen den jongen.

Maar Kees kon niet lachen. Met moeder samen haalde hij Onne van de lastige plaats bij de schutting weg en legde hem voorzichtig in de keuken neer. Het was nu oppassen, dat de hond het noodverband niet afbeet en verder was het wachten op den veearts. Die kon wel gauw komen, maar ja, de man was net weg. Intussen had Kees tijd genoeg om zich zorgen te maken over zijn kameraad. Kijk eens aan, het verband begon al helemaal door te trekken. Als die dierenarts lang wegbleef, was Onne doodgebloed . . . .

„Stil maar, jongen . . . . Beste hond . . . . Blijf maar lekker bij me liggen . . . . Niet bijten, Onne, koest maar . . . .”

Al wat hij maar bedenken kon aan lieve woordjes, fluisterde hij Onne in, steeds maar weer constaterend dat de rode plek in het verband weer groter was geworden. De hond was vrij rustig. Bij zijn baasje vertrouwde hij zich wel. 't Was net of hij hulp zocht bij Kees. Steeds als deze even ophield met de kop zachtjes te strelen, werkte hij zijn kop weer onder de hand van den baas.

Och, wat was z'n neus droog en warm . . . . Kwam de dokter nu maar! Maar ja, Kees dacht er niet bij na, dat de dierenarts helemaal van de polikliniek moest komen, aan de andere kant van de stad.

Eindelijk, daar kwam moeder met den dierenarts de keuken in. De grote man stapte direct naar Onne toe.

„Zo, ben jij die arme hond, die zich zelf zo toegetakeld heeft? Arme kerel! En is dat je domme baas, die den mensendokter opbelde?”

Onne spitste even het goede oor, maar liet het toen weer slap hangen.

„Hoe is 't, hondebaas, moet ik handschoenen aantrekken of is 'ie niet vals, dat slachtoffer?”

Kees verzekerde den dokter, dat Onne helemaal niet vals was.

„Mooi, dan doen we het samen, makker. Maar je moet me van te voren beloven, dat je tegen een stootje kunt en niet gaat flauw vallen, als je bloed ziet . . . .”

En Kees verzekerde weer, dat er niets zou gebeuren.

„Prachtig, dan gaan we aan de slag!”

De dokter bleek dezelfde aardige man van de vorige keer. Vlug haalde hij het verband van de gewonde poot af. Kees vond, dat hij het wel wat voorzichtiger had kunnen doen, maar dorst er niets van te zeggen. De dokter bekeek de grote wond eens even, zette toen een bril op en keek nog eens. Hij krabde eens achter zijn oor, haalde zijn hand eens door zijn haar en keek weer. Met spanning keek Kees mee, nu eens naar de gewonde poot, dan weer naar het gezicht van den dokter.

Hij zag, dat de vrolijke uitdrukking verdween, dat er iets treurigs over de trekken van dokter kwam, die de poot weer aan het verbinden was.

„En dokter?” kon Kees zich niet meer weerhouden te vragen.

„Is het jouw hond?” vroeg de dokter aarzelend, „. . . natuurlijk, dat weet ik ook al!”

Kees knikte alleen maar met een vuurrode kleur.

„Haal je moeder maar even!” antwoordde de dokter.

Dicht bij moeder staand, met grote angstige ogen, hoorde Kees het vonnis van dokter aan.

„Lieve mensen, ik zou zeggen, laat het stomme dier afmaken. Dat is

het minst pijnlijke en de hond kan waarschijnlijk toch nooit meer goed worden . . . .”

Moeder keek naar Kees, zag hoe de jongen in spanning was. Vader was er ook bij gekomen, had de laatste woorden van den dokter gehoord.

„Dokter, u zei, waarschijnlijk nooit meer goed komen. Is genezing helemaal uitgesloten?”

„Nee, meneer Bolding, niet helemaal. Maar weet u, een hondenpatiënt werkt zelf niet mee. Ik zou er de eerste paar dagen twee keer per dag naar moeten kijken en hem opnieuw verbinden. Als we zo'n sinjeur nu aan z'n verstand konden brengen, dat 'ie d'r met z'n tanden af moest blijven, was het wat eenvoudiger. Maar de ervaring heeft me geleerd, dat deze gevallen in negen van de tien keer na een paar dagen toch moesten worden afgemaakt. Eén onbewaakt ogenblik en ze bijten het verband er af. Er moet haast bij gewáákt worden en — dat doet men toch niet bij een hond . . . .”

Vader keek naar Kees. Ach, wat stond de jongen hulpeloos te kijken.

„Dokter, u weet misschien nog wel, hoe moeilijk onze zoon aan z'n hond gekomen is!”

Met een paar woorden bracht hij Onnes geschiedenis weer in herinnering.

„Ach meneer, ik zou zelf veel te graag helpen. Ik heb veel te veel liefde voor dieren, dat ik het zo maar opgeef. Maar weet u wat: laten we het proberen. Als de hond een heel zware muilkorf voor krijgt, geef ik Kees een kleine kans, dat ie z'n hond kan houden . . . .”

De spanning brak een beetje bij Kees. Als er maar een kansje was, al was het ook nog zo klein! Hij had er alles voor over. Een muilkorf was te krijgen. Vlak bij ze in de straat was een winkel, waar ze hondenartikelen verkochten. Hij zei het den dokter.

„Des te beter. Dan ga ik even met je vader mee er een uitzoeken, die geschikt is en pas jij even op, dat hij niet aan het kluiven slaat. Want dat mag helemaal niet. En dan moet hij meteen maar in zijn mand vastgelegd worden. Lopen mag hij zeker niet!”

Kees vond alles goed, als hij zijn Onne maar mocht houden.

Vader ging met den dokter weg en Kees bleef alleen met Onne achter. Moeder hielp in de winkel. Toen kwam Wim er aan, die heel rustig in het magazijn zijn erwten had zitten uitzoeken en zich totaal niet bewust was, dat er vlak bij hem zo iets ergs gebeurd was! . . . . Maar gek, zo graag als Kees anders alles vertelde, zo stil was hij nu. Wim moest hem de woorden haast uit de keel krabben.

Als Kees Onne in de ogen keek, was het net of hij daar las: Baas, ik heb het erg moeilijk, maar je moet me helpen, ik reken helemaal op jou . . . .

En Kees beloofde het zich zelf en Onne, met zachte woordjes:

„Lieve hond ben je van me . . . . wacht maar Onne, ik zal wel voor je zorgen . . . . ik zal wel zien, dat ik lekkere dingen voor je krijg . . . . Knap jij maar weer mooi op . . . .”

Wim stond er maar zo'n beetje bij te kijken. Kees gaf hem nauwelijks de kans Onne aan te raken, wilde haast niets loslaten over de toedracht.

„Zeg het dan niet, sufferd,” besloot Wim nijdig en liep weg. Maar een minuut later kwam hij toch weer terug met vader en den dokter. En daar

was nu de muilkorf. Kees keek er met afgrijzen naar. Deze zou inderdaad wel afdoend zijn. Het was er een van massief leer, met kleine gaatjes er in om adem te halen.

„En we zullen nog genoeg moeten oppassen, dat hij er zijn poot niet mee vernielt,” zei de dokter, „want geloof maar, dat hij er mee langs de wond zal schuren . . . . Enfin, ik heb jullie gezegd, hoe ik er over denk . . . . Ik vind het kranig, dat u proberen wilt het dier in leven te houden, maar ik geloof niet, dat we het redden zullen. Het vraagt te veel zorg en toewijding. En mensen met een winkel kunnen er eenvoudig niet voldoende tijd voor af nemen . . . .”

Het werd een erg getob. Veel erger zelfs dan Kees zich had kunnen voorstellen. De eerste dagen kwam de dierenarts twee maal per dag, maar hij zei al gauw, dat Kees maar erg goed op moest letten, dat hij de kunst van het verbinden ook gauw machtig was. Als moeder hem er dan bij hielp, zou het wel gaan. Dat ging ook nog wel, maar toen tegen de verwachting in de poot toch begon te genezen, toen de wond wat dicht ging, wist de arme hond zich geen raad van de jeuk. Hij deed maar niet anders dan met zijn muilkorf langs het verband schuren en op deze wijze vertraagde hij zijn genezing.

Op een morgen — 't was nu al ruim een week aan de gang — kwam Kees uit zijn slaapkamertje. Zoals gewoonlijk was ook nu de eerste gang naar de keuken, waar onder de tafel de mand van Onne stond. En wat zag Kees daar? Hij trok wit weg van schrik. Op de een of andere manier had Onne kans gezien 's nacht de muilkorf af te krijgen en toen was het afbijten van het verband een kwestie van een paar minuten geweest — Wie weet, hoe lang hij al

kans gezien had zo te kluiwen. Kees was zo kwaad, dat zijn eerste opwelling was Onne een klap te geven, maar Onne gromde, toen de baas hem aanraakte. Hij had zó lang en zó erg van die jeuk te lijden gehad, dat hij zich deze kans niet zonder meer, zelfs niet door het baasje, af liet nemen.

Met veel moeite en lieve woordjes wist Kees ten slotte te bereiken, dat Onne hem bij de zieke poot toeliet. Ontzettend, wat had het dier zich zelf geknauwd! Het werk van de hele week was te niet gedaan. Zou de dokter dan toch gelijk hebben gehad, toen hij zei, dat er haast niets aan te doen was? Neen, dat kon de jongen niet geloven, dat zijn Onne zo maar afgemaakt zou moeten worden. Daar was 't toch een veel te lieve hond voor . . . .

Moeder was er bij gekomen, troostte hem een beetje.

„Jongen, je ziet 't toch zelf wel. Je hond werkt niet mee. Dat maakt het juist bij dieren zo moeilijk. Als Onne nou jou was, of Wim, dan konden we

Met een nieuw verband om de zere poot en zwaar gemuilkorfd.

hem vertellen, dat alles best beter kon worden, als hij maar goed meewerkte . . . . Maar wat moeten we Onne nu zeggen? . . . ."

Voor schooltijd was Kees al bij den dierenarts. Die keek ernstig, be- loofde, dat hij direct zou gaan kijken.

„Ga jij maar rustig naar school, hoor!” zei hij bemoedigend tegen Kees. „Ik zal wel m'n uiterste best doen om je hond te redden. Stel je voor, wanneer de baas er zo veel voor over heeft, moet ik ook wel het mijne doen!”

Kees had op school een slechte morgen. Wat kon het hem op dit ogen- blik schelen, dat de hoeken van een driehoek samen hondertachtig graden waren. Er was immers iets veel belangrijkers . . . . Stel je voor, dat de dokter Onne op kon knappen! In Kees rijpte een plannetje. Weet je wat, als het den dokter lukte, kreeg die van hem iets moois. Wat? Dat wist hij nog niet. Daar zou hij nog erg over moeten denken. Het zou hem vermoedelijk wel een bom geld kosten, maar . . . als Onne maar beter werd. Moeder zou het vast wel goed vinden, wanneer zijn spaarpot hiervoor een extra aderlating zou ondergaan. Tja — alleen, er was al zo veel te betalen. Wie zou de doktersrekening voor Onne moeten betalen? Kees hoopte natuurlijk wel, dat deze post niet op hem zou komen te drukken.

Toen haalde de stem van den onderwijzer hem tot de werkelijkheid terug. De werkelijkheid was zelfs naar. Het was een daverend standje, omdat hij zo zat te suffen. Het werd zelfs een pak strafwerk, toen hij zo onnozel keek, dat de onderwijzer dacht, dat hij voor de gek gehouden werd.

Om twaalf uur vloog hij naar huis. Vlak voor een auto langs schoot hij nog pal voor de tram om, maar bereikte, dat hij om acht minuten over twaalf thuis was. De winkel was vol, maar moeder zag haar jongen. Ze vóélde haast, dat hij er was en bemoedigend knikte ze tegen hem. Het gaf Kees een gevoel van diepe vreugde. Als moeder zo keek, dan was er hoop! Dat wist hij! Hij glipte vlug de kamer in en vond in de keuken, in zijn mand, met een nieuw verband om de zere poot en weer zwaar gemuilkorfd, Onne. Tranen schoten Kees in de ogen. Van blijdschap en dankbaarheid. Dat het nu toch gelukt was! Dat er nu tòch weer kans was om Onne te mogen houden! Het was haast al te mooi. Voorzichtig streel- de hij zijn hond over de kop, krauwde hem achter de oren. Hij zag wel, dat Onne probeerde door zijn muilkorf hem te likken, Wat was Kees blij, dat het niet kon. Want dan zou het dier het volgende ogenblik toch weer aan de wond zitten . . . .

„Dokter wil het proberen, Kees, ter wille van jou!” zei Moeder, toen ze aan het koffiedrinken waren, „alleen is hij bang, dat, als het goed komt, je Onne toch wel zal blijven hinken.”

Dat vond Kees niet belangrijk. Als hij maar beter werd.

Onne wèrd beter. Het ging wel heel langzaam, met vallen en weer op- staan, maar het ging. Na een paar weken was het zo ver, dat Onne het mocht proberen zonder verband. Toen dorsten vader en moeder ook pas goed te kijken naar de wond. Och, wat was het een litteken en wat zag het er nog teer uit! Ja, het was nog erg oppassen, want door het genezen jeukte de poot nogal erg en steeds probeerde de hond met zijn muilkorf

weer te schuren. Kees wist zeker, dat er zonder korf nóg weer ongelukken gebeurd zouden zijn.

Maar hier was Elly erg op getraind. Doordat die nog zo klein was, zagen haar oogjes haast het best van allemaal, wat zich op de grond afspeelde en als Onne maar even naar zijn achterpoot keek, was het al: „Foei Onne, tout!”

En dan was Kees of een van de anderen, wie maar bij de hand was, al onder tafel om de schuldige te zoeken. Het was voor de hond geen leuke tijd en hij kreeg iets schichtigs. Een enkele keer gromde hij zelfs, als ze hem weer zochten, maar Kees geloofde, dat dat gauw genoeg over zou zijn.

Dokter kreeg anders wel gelijk. Onne bleef lelijk hinken, ook nog toen het litteken al aardig aan het vergroeien was.

Op een morgen bracht de post een brief. Kees haalde hem uit de bus, bekeek de envelop en schrok. Van den dokter! Nu zou je het hebben. De rekening! Moeder had er al een paar maal op gezinspeeld, dat die wel gauw zou komen en Kees had dan maar niets gezegd. Hij maakte er zich geen enkele illusie over! Hoe veel keren was hij niet met Onne bij den dokter geweest om dan nog maar niet eens te spreken van de malen, dat dokter bij hen was geweest.

Met een bedrukt: „Een brief van den dokter!” legde hij de envelop op vaders bordje. Vader was in het magazijn om een baal suiker te halen. Moeder was in de keuken bezig met Elly, Mina sneed brood en had al haar aandacht daarbij. Het duurde wel een minuut of vijf, eer ze aan tafel zaten. En al die tijd zat Kees zich maar op te winden. Hij kreeg er haast een hartklopping van. Gelukkig, daar was vader ook. Nu zou het gebeuren. Maar nóg moest Kees wachten. Vader zei gewoon: „laten we een zegen vragen!” en ging voor in gebed, net als anders. Natuurlijk had hij de envelop wel gezien. Dat kon niet missen . . . . Zelden was Kees zo slecht met zijn aandacht bij het bidden geweest. Hè, het leek wel, of vader veel langer bad dan anders.

Eindelijk! Met de punt van zijn mes sneed vader de gele envelop open en haalde er de brief uit. Met spanning volgde Kees elk gebaar, las haast de woorden uit vaders mond. Maar — vader zei niets. Even gingen zijn wenkbrauwen omhoog, toen gaf hij zonder een woord te spreken de rekening aan moeder. Die keek en nu viel het verlossende woord:

„Dat valt mee. Vind je ook niet, man?”

Kees herademde en knapte nog meer op, toen vader volmondig toegaf, dat het hem zelfs heel erg meeviel, meer dan de helft.

„Hoe kan zo'n man het er voor doen?” vond moeder weer.

Wim kreeg er aardigheid in en wilde ook een duit in het zakje doen:

„'t Is haast te geef!” lachte hij.

Maar van dergelijke dingen was moeder Bolding niet gediend. Ze had niet precies gehoord, wie het zei en keek vlug de richting uit van Kees:

„Als je dat denkt, baasje, sta je er nog naast, hoor. Het is altijd nog meer, dan jij in je spaarpot hebt!”

„Maar ik zei helemaal niets!” kwam Kees een beetje onthutst.

O, dan was het goed. Moeders gezicht ontspande al weer. Ja, zo was ze nu eenmaal. Als de grote mensen spraken, moesten de kinderen zwijgen.

Wim grinnikte. Moeder vergat helemaal hem het standje te geven, waar hij al op gerekend had. Maar Kees stak stiekum zijn vuist tegen hem op en fluisterde tegen hem:

„Ik krijg je wel. Straks! Reken maar!”

Toen hoorde hij ook het bedrag. Voor acht en twintig gulden had de dokter Onne beter gemaakt. Kees schrok er van en niet zo'n klein beetje ook. En dat noemden vader en moeder niet veel . . . . Het was verschrikkelijk. Hij keek zo ontdaan, dat moeder al weer helemaal ontwapend was.

„Och jongen, dat hoef jij immers niet alleen te betalen. 't Is onze hond toch ook, ook al is 'ie dan van jou!”

Kees begreep deze geheimtaal best en dankbaar keek hij van vader naar moeder. Toen zochten zijn ogen Onne, die naast hem zat te bedelen om een stukje brood. En in zijn hart rees een gevoel van tevredenheid en dankbaarheid. Fijne vader en moeder had hij toch. Beter dan iemand anders.

Na tafel was hij zelfs helemaal vergeten, dat hij Wim nog iets beloofd had. En deze jongeman vond het het best, om zijn broer maar niets te helpen herinneren.

HOOFDSTUK V.

ONNE DOET GOED WERK.

Een grauwe dag, eind November. De zon had nog een hele poos geprobeerd te vechten tegen dikke regenwolken, maar was ten slotte bedroefd weggekropen achter een heel dikke wolk en nu al een paar uur was er een drensiger motregentje, dat alles door en door nat maakte. De winkel was niet druk en moeder zat de hele middag rustig in de kamer te naaien. De enkele keren, dat de bel ging, kon vader het best af. En steeds kwam hij in de gezellige, warme kamer terug met dezelfde woorden:

„Wat is 't buiten ongezellig en wat is 't hier lekker!”

En dan ging hij weer op z'n gemak bij de kachel zitten lezen.

Moeder keek even van haar werk op. Onne gromde.

„Wat of die hond vandaag toch mankeert? De hele dag is 'ie zo onrustig. Hij ligt maar te luisteren. Ik ben al een paar keer achter wezen kijken, maar er was niets . . . .”

„Zeker ander weer op komst,” antwoordde vader, „storm of zo . . . . Zal zo dadelijk wel overgaan als de jongens thuiskomen. Hij mist z'n baas misschien ook wel een beetje!”

Ze praatten nog een beetje over en weer, tot ineens de hond weer opvloog, in de richting van de keuken en daar woedend grommend, met al zijn nekharen over eind bleef staan, tot — Mina binnenkwam met het blad met kopjes.

„Heb je ooit!” begon Mina verwonderd, „dat doet 'ie nooit!”

„'t Beest zal toch niet vals worden?” veronderstelde vader.

„Dat is niet te hopen!” antwoordde moeder. „Voor de hond niet en voor Kees niet. Want dan zou 'ie zijn hondje voor de langste tijd gehad hebben. Een valse hond in een winkel gaat niet!”

Toen klonk het winkelbelletje en het bekende „blijf maar” en daar kwamen de spruiten Bolding binnen, nat en koud.

Maar het kopje thee met een koekje, de warme kachel, de hele gezellige sfeer, deden wonderen en in een oogwenk waren kou en regen vergeten en werd de volle aandacht gegeven aan het kleine incident met Onne, dat mogelijk toch niet zo klein was. Kees was verontwaardigd.

„Onne vals? Dat bestaat immers niet. Dat zou ik toch het eerst van allemaal hebben moeten merken. Ik ga toch het meest van allen met hem om. Onne vals! Ik heb er nog nooit iets van gemerkt . . . .”

„Luister nu eens even, onrust,” viel moeder hem in de rede, „maar vind je het dan niet raar, wat er net met Mina gebeurde?”

„Natuurlijk,” kwam er prompt, „maar was het op Mina gemunt, of bleef Onne nog grommen, toen Mina al binnen was?”

„Je had detective moeten worden,” lachte vader, die opstond om een klant te gaan helpen.

Maar moeder begreep hem ineens.

„Daar heb je gelijk aan, Kees. Toen Mina voorbij was, bleef de hond net zo stokstijf staan. Het was net, of hij achter haar nog iets zag.”

„Dat bedoelde ik,” zei Kees triomfantelijk. „Dan is er dus iets anders geweest en hoeft Onne nog niet vals te zijn. Wat jij, ouwe jongen?”

En liefkozend haalde hij zijn hond naar zich toe. Onne drong zich dicht tegen den baas aan. Na de bezeerde poot was de vriendschap tussen de twee nog veel inniger geworden.

Na een klein stoeipartijtje begon het huiswerk. Er was vrij veel voor morgen en Kees had er wel zin in. De hele gezelligheid werkte mee. Als hij hard aanpakte, was er vanavond nog een poosje over voor lezen of een spelletje. En heel ijverig begon hij aan zijn ontleding.

Onne lag vlak voor hem, met de neus op de poten, schijnbaar rustig, maar van binnen vol spanning. Want telkens spitste hij de oren en gromde hij zachtjes, diep uit zijn keel.

Kees begreep er niet veel van. Erg waaks was Onne niet. Dat ging ook moeilijk. In de winkel was immers de hele dag in- en uitloop. En nu dit . . .

Tegen de avond begon het te waaien. Het motregende niet meer, het goot.

Hè, wat was het in-gezellig in huis. Hoor eens, hoe de regen tegen de tuindeur aanklettert en hoe de wind om de keukenuitbouw loeit. Dan is het binnen veilig.

Ziezo, de laatste klant was er geweest en de winkeldeur ging op slot. Zelfs het gewone gerammel aan de deur van een te late klant, die zonder thee, suiker of biskwietjes zat, bleef achterwege. De mensen gingen zeker niet op visite.

„Moet je nog weg, man?” vroeg moeder aan vader.

„Gelukkig niet, moeder!” antwoordde vader, „de diaconievergadering is morgen en dan is het misschien wat beter weer.”

„En heeft Kees nog veel te doen met zijn huiswerk?” wilde moeder weer weten.

Kees dacht van niet. Nog een half uurtje. Hij moest alleen nog maar zijn Frans in het net schrijven. Wat moeder dan wilde . . .

„Eerst Elly naar bed brengen!” lachte moeder en grabbelde de kleine prul van onder de tafel op, „dan zullen we straks wel verder zien!”

Elly moest goede nacht zeggen. Dat ging altijd met de nodige omslachtigheid om een paar minuutjes te rekken en het eindigde gewoonlijk met een stoeipartijtje met Onne. Onne moest er echter vanavond niets van hebben. Hij lag bij Kees, maar verloor de keukenkamer geen moment uit het oog. Voor Elly had hij niet de minste belangstelling.

Na een minuut of tien was moeder terug.

„Ziezo, die ligt er in. En nu had ik gedacht, dat we vanavond met elkaar een spelletje moesten doen. Sjoelbakken of zo iets. Wat zegt vader er van?”

Vader vond het best. De jongens vonden het prachtig, Mina had er ook wel zin in en Klaartje moest toch met een half uurtje naar bed . . .

„'t Is net of we een verjaardag hebben!” glunderde Wim, toen ze goed aan de gang waren.

Kees zei maar niet te veel. Sjoelen was een spel, waar je je volle aandacht bij nodig had, ten minste als je winnen wilde. En dat wil Kees eigenlijk altijd wel. Hij was juist aan de beurt en bezig een prachtgooi te maken.

Een poos lang ging het spel rustig op. Het werd nog heerlijker, toen moeder met chocolade-melk aankwam.

Plotseling een hevige rukwind, een slag en — Onne stond wéér bij de keukendeur. Weer stonden zijn rugharen stijf rechtop en zijn grommen klonk nu zo lelijk, dat moeder er een beetje bang van werd.

„Kijk eens, wat dat dier een lelijke glans in zijn ogen heeft,” zei ze een beetje bang.

Maar daar liet Kees zich niet door afschrikken. Hij stond bij Onne en probeerde het dier te kalmeren.

„Laat hem zijn gang maar eens gaan,” adviseerde vader, „er is natuurlijk een luik omgevallen en hij denkt dat het onraad is.”

Ja, daar hadden ze door het gegrom en het opvliegen van Onne helemaal vergeten, wat de aanleiding er toe geweest was: die slag.

Kees deed de keukendeur open en liet de hond zijn gang gaan. Stapje voor stapje ging Onne het donker van de keuken in.

„Moet hij ook nog in het magazijn kijken?” informeerde Kees, „dan loop ik wel even mee om de deur los te maken.”

„’t Kan geen kwaad,” meende vader, „dan wordt het dier misschien eindelijk een beetje rustig. Dan ziet hij, dat er echt nergens iets is.”

Kees vond het toch wel een beetje eng. Verbeeld je eens, dat er nu toch ergens een insluiper zat, dien ze geen van allen gehoord hadden. Ja, dan had hij Onne wel, maar zo’n kerel kon hem al wat gedaan hebben, voor Onne er was. Zijn hart klopte hevig, maar hij zou voor geen geld ter wereld iets hebben laten merken, vooral niet nu Wim er bij was. Die zou hem immers er morgen de hele dag mee plagen.

Hij knipte het licht aan in het magazijn. Nee hoor, er was niets. Alles lag net zo ordelijk als altijd en het bekende zoetige luchtje van alle kruidenierswaren door elkaar hing er ook. Hoor het eens regenen. Op het platte dak kon je het helemaal goed horen. Een ogenblik stond hij nog in dubio of hij het kleine bovenraam zou sluiten voor het inregenen, maar dan zou vader het wel gezegd hebben. Vader vond, dat er voor alles frisse lucht in het magazijn moest kunnen komen.

Onne snuffelde wel overal, maar scheen toch bevredigd door het onderzoek.

Hij kwam bij Kees staan, kwispelstaarte en keek den baas aan, of hij zeggen wilde: Zo baas, nu kunnen we allebei gerust zijn. Laten we maar weer naar de warmte en de gezelligheid gaan.

Dat deden ze dan ook haastig. Jammer, dat de tijd inmiddels zo opgeschoten was. Het spelletje kregen ze niet meer uit. Het zou nog wel een half uur duren eer iemand twee honderd punten had en dan werd het te laat voor de jongens. Dus werd de stand opgemaakt en het stak Kees wel even, dat Wim zeventien punten hoger stond dan hij.

Hij probeerde nog even, of er een kwartiertje bij aan te plakken was om te kunnen inlopen, maar moeder was onverzettelijk.

„Nee baas, ’t is morgen weer vroeg dag voor allemaal. Jullie moeten er nodig onder. Dan gaan vader en ik nog even de kas opmaken.”

Zoals gebruikelijk ging Onne met Kees mee naar boven. De hond sliep op het matje voor Kees' bed. Hij liep voor Kees de trap op en de jongen constateerde voor de zoveelste maal, hoe jammer het toch was, dat Onne mank was gebleven na zijn ongeluk. De ene achterpoot bleef lelijk trekken.

Hè, je bed was toch wel heerlijk. Met welbehagen ging Kees op zijn andere zij liggen en overdacht nog even de dag. Fijne avond was het geweest. Alleen, hij had moeten winnen . . . Maar veel verder kwamen zijn gedachten niet meer, want de slaap had hem al te pakken.

Onne lag op zijn matje. Hij hoorde de rustige regelmatige ademhaling van den baas, maar kon zelf niet slapen. Ze hadden met hun allen tegen hem gezegd, dat hij koest moest zijn, ze hadden op hem gemopperd, maar noch het een noch het ander had zijn onrust kunnen wegnemen. Er was wat geweest vandaag. Er was in het magazijn een lucht geweest, die hij er nooit geroken had, een mensenlucht. Van andere mensen dan hier uit het huis. Hij had op alle mogelijke manieren geprobeerd de aandacht van de anderen er op te vestigen, het was niet gelukt. Een ogenblikje had het geleken of het goed ging. Toen de baas met hem meeinging het magazijn in, had Onne eens tevreden tegen hem gekwispelstaart. Dat moest betekenen: Baas, je bent toch niet zo dom als ik van je dacht. Maar — baas was toch even dom gebleken als de rest. Tja, dan zou hij, Onne, wel een extra oogje in het zeil moeten houden.

Na een hele tijd hoorde hij ook groten baas met zijn vrouw naar bed gaan. Knip, daar ging het licht beneden uit, daar knerpte de trap. Nu waren ze allemaal boven en was beneden alles leeg. En beneden was die lucht, die zijn fijne hondenneus alleen maar geroken had.

Ook Onne hoorde, dat het stormde. Dat was zelfs lastig genoeg. Hij moest nu dubbel goed al zijn krachten inspannen om te luisteren, heel scherp te luisteren. Gelukkig stonden de deuren open. Dat was ten minste iets.

De hond gaapte van zenuwachtigheid. Hij was altijd heel gehoorzaam, behalve dan een enkele keer, wanneer hij een kat zag . . . Maar nu voelde hij er toch erg veel voor ongehoorzaam te zijn. Hij keek weer eens naar het baasje. Ja, die sliep rustig. Maar och, baasje zou zich toch wel kunnen indenken, dat er soms dingen zijn, die een mens van een hond nooit begrijpen zal. En dus — tjit, tjit, tjit gingen even later zijn nagels over het zeil en tjop, tjop, tjop klonk het wat doffer op de gang en traploper.

Beneden in de huiskamer was het heerlijk. De haard straalde nog lekker af en Onne voelde er het meest voor een ogenblikje te profiteren van die zachte warmte-streling. Hij strekte zich behagelijk voor de haard uit. Zo, daar kon hij ook nog wel liggen waken. Maar al gauw doezelde hij weg in de warmte.

Toen, na een hele poos schrok hij plotseling op. Ja, daar was het weer. Dat zelfde luchtje van vanmiddag. Maar nu was het veel dichterbij. En ineens begreep de hond, dat er gevaar was en dat hij dit heel voorzichtig moest benaderen. Een van zijn verre voorvaderen was wolf geweest en van dien voorvader sprak de natuur nog een beetje mee. O, zo behoedzaam kwam de hond overeind. Alle haren stonden stijf en in zijn keel gromde het, dreigend en gevaarlijk, maar nog voor iedereen onhoorbaar. Zelfs

zijn poten waren stijf in de spanning van het ogenblik. Alleen, die achterpoot, die sleepte iets mee. Maar dat voelde Onne niet eens. Diep snoof hij de lucht op, de onbekende lucht die gevaar betekende. En kijk, daarplotseling een licht. Van zaklantaarns had de hond geen verstand, maar hij voelde, dat dat een raar licht was: de baas gebruikte nooit zo iets. En dat licht kwam van bij de kast, naast de deur naar de winkel. En nu hoorde hij het ook. Daar was iemand bezig in de kast te rommelen . . . . Het volgende ogenblik sprong hij toe. Zonder een enkele geluid te maken sprong hij boven op een voor de kast zittenden man en beet. Wat hij te pakken had, wist hij niet goed. Daar was het te donker voor. Maar hij liet niet los. En nu gromde hij, zo dreigend, dat de man voor de kast even geheel verstomde van angst. Toen probeerde hij zich los te rukken, maar Onne gaf een snauw en beet dieper door. Ja, die man moest eens wat proberen. In het donker begon een gevecht tussen de twee, grimmig en verbeten. De man slaagde er in overeind te komen en trachtte de hond van zich af te slingeren. Het lukte hem en Onne vloog over de tafel heen, kwam met een smak tegen de muur terecht. Hij voelde een stekende pijn aan de achterpoot, maar toen hij zag, dat de man probeerde naar de keukendeur te komen, was hij de pijn vergeten. Met een paar korte snauwende keffen was hij weer bij den man aangekomen en sprong weer. Hij kreeg een trap, viel terug, maar viel weer aan, beet diep door in het been. Daar klonk een erbarmelijk gekerm en de inbreker viel. Onne sprong weer boven op hem, beet, waar hij maar kon, tot de man onder hem jammerend om hulp riep.

Op dat ogenblik werd het licht in de kamer aangeknipt en verscheen vader Bolding, in zijn pyama, met een wandelstok in de hand. Hij had geslapen en zijn kuifje stond grappig overeind. Vlak achter hem kwam Kees, slaapdrongen nog, maar meteen klaar wakker bij wat hij zag.

„Vader, een dief!” schreeuwde hij opgewonden, „Onne heeft hem. Vast, Onne!”

Ja, dat begreep Onne ook wel, hij zou nu heus niet loslaten.

Maar toen de stem van den dief klonk:

„Hou in vredesnaam die hond van me af. Dat beest vermoordt me nog!” moest hij toch wel anders denken. Daar schoot hem een gesprek met Wim te binnen, van een paar maanden geleden, toen hij zelf tegen zijn broertje gezegd had, dat Onne nooit wat deed. Nou, hij zag nu toch wel anders . . . .

Wim kwam om een hoekje van de deur kijken, bang en toch nieuwsgierig. Hij vond het prachtig, al wat hij zag en hij schreeuwde triomfante-lijk:

„Een echte dief in huis! O, wat reuze!”

Maar vader zag wel, dat er gevaar voor den dief dreigde. Onne had een nieuwe aanval gedaan en zat nu den man op de keel. Vader wilde helpen en greep in de richting van Onnes halsband. Een nijdig gegrom deed hem haastig zijn hand terugtrekken.

„Vader laat mij maar begaan. Onne doet mij zeker niets!”

Ondanks de zenuwachtige toestand hoorde vader toch op van de kalmte in Kees' stem. Die jongen was wel zeker van zijn hond. Hij wilde nog waarschuwen, maar het hoefde al niet meer. Kalm pakte Kees Onne bij de halsband en trok zijn hond terug. En — het dier liet het toe. Wel bleef hij grommen en vals blikkerden zijn tanden, maar Kees kreeg hem achteruit.

De inbreker bleef een ogenblik stil liggen, kwam toen wat overeind. Onne volgde al zijn bewegingen.

„Die hond! Haal die hond weg!” smeekte de man. Maar dat vonden de Boldings toch wel wat gevaarlijk.

Daar kwam moeder ook de kamer in. Ze overzag even de situatie, be-

„Vader, een dief!” schreeuwde hij opgewonden.

greep dat vader en de hond met Kees genoeg waren om den inbreker in toon te houden. Ze ging naar de telefoon en belde de politie op.

Ze kwam weer in de kamer terug. Onne was nog een en al actie. Alleen was hij nu kalmer. Het grommen had opgehouden, ook al hing hij haast in de halsband om toch maar zo dicht mogelijk bij zijn slachtoffer te kunnen zijn.

De inbreker deed geen eens een poging meer om te ontsnappen. Hij zat moedeloos en half versuft tegen de muur aan en het enige, dat hij nu en dan zei, was: „Die hond! Die vreselijke hond!”

Wim kreeg een draai om zijn oren, omdat hij het nog steeds leuk vond, werd de kamer uitgestuurd en verdween half huilend naar boven, „omdat hij ook nooit eens iets mocht.”

Er kon niet veel meer gedaan worden. Het was nu afwachten, tot de politie kwam. Die liet gelukkig niet lang op zich wachten. Moeder Bolding slaakte een zucht van verlichting, toen er gebeld werd en twee grote, zware politieagenten in de deuropening zichtbaar werden.

„Is hier een inbreker gepakt?” vroeg de oudste van de twee. Moeder knikte en liet ze binnen. De inbreker zat nog net zo, als vijf minuten geleden. Het scheen niet eens tot hem door te dringen, dat het nu voor hem uit was. Het enige dat hij deed, was nog steeds nu en dan bang naar de hond kijken.

De agenten gingen naar hem toe en paktten hem beet.

„Kom vader, sta eens op!”

Bepaald zachtzinnig ging het niet toe en in moeder groeide het medelijden. Ze had haast al spijt, dat ze de politie had opgebeld. Er was er nog een, die geen vrede had met de ontwikkeling van de toestand: Onne. Want nog eens deed hij een uitval naar den man en wel zo woest, dat Kees omvergetrokken werd en de ene agent op zij sprong. Maar Kees hield de halsband vast, tot grote opluchting van den inbreker, die pijnlijk zijn rechter arm wreef.

„Tjonge, da's een kwaai,” zei de jongste van de agenten, met respect naar Onne kijkend, „is tie altijd zo?”

Kees haastte zich te verklaren, dat Onne tot nu toe altijd de zachtheid zelve was en dat hij zijn eigen hond niet kende.

Toen nam de oudste weer het woord:

„Nou, er blijft voor ons niet veel te doen op het ogenblik dan dit heer mee te nemen. Morgen komt er wel een rechercheur bij u praten.”

Hij richtte zich tot den inbreker:

„Jij gaat met ons mee en je houdt je heel koest. Anders laat ik dien jongen met zijn hond meegaan!”

De man zei niets. Misschien zat de schrik hem nog in z'n tong of was hij bang, dat Onne weer zou beginnen, wanneer hij wat zei. Hij hield de hond in het oog, tot hij door de deur was . . . .

De Boldinkjes zaten nog even na te praten in de kamer, dat wil zeggen: vader, moeder en Kees en — Onne.

De laatste zei wel niets, maar hij hoorde er toch kennelijk bij.

„Wie zou dat ooit achter de hond gezocht hebben?” verwonderde vader zich nog weer, „dat beest was de goedheid zelf . . . .”

„Ja, als hij nu maar te vertrouwen is?” opperde moeder, „wat keek hij vals. Ik schrok van die ogen!”

„Hij heeft de hele dag al iets onrustigs over zich gehad,” herinnerde Kees vader en moeder, „die man is er natuurlijk al eerder geweest om poolshoogte te nemen en Onne heeft lucht van hem gekregen.”

„In ieder geval zijn wij voor narigheid bewaard gebleven en dat hebben we aan Onne te danken,” zei vader weer, „je moet hem morgen maar een flink eind worst kopen, moeder, dat heeft hij wel verdiend!”

Moeder zat wat voor zich uit te kijken. Ze dacht ergens heel diep over na. Toen kwam het:

„Zielig anders, zo'n man!”

„Maar moeder,” kwam Kees verontwaardigd, „dat is toch een inbreker, een gewone boef. En u hebt zelf nog wel de politie opgebeld.”

„Dat vind ik, achteraf, ook naar genoeg,” antwoordde moeder wat vlak. „Je zag zelf, hoe de man er aan toe was. Ik heb er erg medelijden mee en ik vind van mezelf, dat ik helemaal niet goed gehandeld heb door zo gauw de politie op te bellen . . . .”

„Nou, ik vind van wel!” zei Kees resoluut.

„Dan mag je wel bidden, dat God jou tot in lengte van dagen mag sparen voor die dingen.”

Gek, moeder had tranen in haar ogen.

In bed kon Kees de slaap niet vatten. Hij was nog veel te opgewonden. Dit was een prachtig avontuur geweest, mooier dan een van de schooljongens ooit had meegemaakt. Maar steeds kwam weer het droeve gezicht van den inbreker zich door al dat spannends laten zien en steeds hoorde hij moeders woorden weer: „Dan mag jij wel bidden, dat God jou tot in lengte van dagen mag sparen voor die dingen . . . .”

HOOFDSTUK VI.

WIE KAASTST....

„Of Kees Bolding even bij meneer Mulder mag komen!”

De boodschap werd overgebracht door een meisje uit de tweede klas en natuurlijk mocht Kees Bolding. En zo stond hij even later in het kamertje van het hoofd. Hij was wel enigszins verwonderd, wat meneer van hem zou moeten, maar veel bijzonders zou het niet kunnen zijn. Hij keek dus wel wat op van meneers ernstige gezicht.

„Kom eens naderbij, Bolding!”

Het klonk kortaf en Kees was al druk aan het nadenken of er misschien dan toch wat kon zijn. Maar nee, er was werkelijk niets. Kees wist heus wel, dat hij niet altijd een brave Hendrik was, maar dit keer kon hij met geen mogelijkheid bedenken, wat er gebeurd zou kunnen zijn.

„Ken je dit?” vroeg meneer en hield iets in de hoogte.

Kees keek. Wat was dat? Het leek wel — nee, dat ging niet, maar toch, ja 't moest wel, dat was een jongensbroek. Hij begon te lachen.

„Dat is een broek,” zei hij.

„Inderdaad is dat een broek. En ik verzoek je om die broek eens goed te willen bekijken. Dan zul je wel zien, dat er een grote scheur in die broek is. En als je die goed bekeken hebt, zou ik je in je eigen belang aanraden de zaak maar helemaal te vertellen....”

De zaak helemaal vertellen? Kees had niets over een broek met een scheur er in te vertellen. Het enige, dat hij vertellen kon, was dat die broek niet de zijne was. En dat deed hij dan ook.

Maar meneer scheen helemaal geen gevoel voor een grapje te hebben vanmorgen. Hij keek nog bozer dan daarnet.

„Dan zal ik je maar een handje helpen, opdat je goed zult weten, dat je met liegen niet veel verder komt. Ik heb hier vanmorgen een moeder op school gehad. Die vertelde me, dat je gister met opzet je hond op haar jongen hebt afgestuurd op het stille zandterrein bij jullie in de buurt en dat haar jongen er slecht zou zijn afgekomen, als er niet een paar werkluï in de buurt waren geweest. Heb je nu geheugenopfrissing genoeg gehad?”

Kees keek meneer verbouwereerd aan. Hij gister zijn hond op iemand afgestuurd? Hij was gister niet eens met Onne wezen wandelen. Of —, o ja, toch, direct uit school had hij even op het zand met hem gespeeld, maar er was niemand geweest, laat staan, dat Onne iemand had aangevallen.

„Ik weet nergens van!” zei hij kort af.

„Dus je ontkent?” informeerde meneer.

„Ik heb niets te ontkennen, want Onne heeft gister geen een jongen van school te pakken gehad.”

„'t Gaat ook niet over een jongen van school. Dat heb ik geen moment

gezegd. 'k Heb het over een jongen, waarvan de moeder hier gister is geweest . . . ."

„En hoe heet die jongen dan?“ wilde Kees nu toch wel graag weten. Dat leek immers nergens op, die beschuldiging.

„Zijn voornaam weet ik niet, maar zijn achternaam is Heineman!“

„Heineman!“ veerde Kees verrast op. Dus Dolf was weer eens op het oorlogspad.

Maar meneer scheen dit blijk van herkennen verkeerd uit te leggen.

„Zo baasje,“ klonk het wat sarcastisch, „dus die naam schijnt je toch wel wat te zeggen. Zou je me nu maar niet het hele drama vertellen?“

Allicht had die naam Kees wat te zeggen. Hij zag weer alle narigheid, die door den drager van die naam over hem was gekomen. Hoe vast zat de naam van Dolf Heineman niet aan die van Onne verbonden.

„Of die naam me wat te zeggen heeft!“ viel Kees uit, „die gemenerik zit me al langer dan een half jaar dwars,“ zonder dat ik hem ooit iets in de weg hebt gelegd. Wat een vent om nou z'n moeder er op af te sturen . . . .“

„Maar wat is er gebeurd?“ wilde meneer weten, nu wat minder onvriendelijk dan daarnet. Kees was zo verontwaardigd, dat meneer helemaal geneigd was elk idee aan schuld van zijn scholier los te laten.

„Helemaal niets, meneer! Ik heb Dolf Heineman in weken al niet gezien. We zijn op dezelfde school geweest en daar hebben we vaak wat gehad. Toen is hij naar de Ambachtsschool gegaan en ik dacht, dat ik hem nu eindelijk kwijt was. Ik heb hem destijds een hond afgepakt, die hij bezig was te verdrinken. En dat is het begin van de narigheid geweest. Maar ik had nooit durven denken, dat hij zijn moeder er voor zou spannen . . . .“

Kees hijgde van zijn lange verhaal, dat hij zonder één keer adem te halen ten beste had gegeven.

„Dus jij hebt helemaal, maar dan ook helemaal niets gedaan?“

Kees herademde. Hij merkte aan meneers stem, dat die hem geloofde.

„Maar hoe komt het dan, dat die jongen z'n moeder hierheen stuurt?“

Ja, daar wist Kees het antwoord ook niet op. Hij zei, dat Dolf ontzettend kon liegen en dat het best mogelijk was, dat hij gisteravond gevochten had of zo iets, daarbij een pak slaag opgelopen en dat hij nu aan zijn moeder verteld had, dat Kees het gedaan had.

„Woont hij bij jou in de buurt?“ wilde meneer weer weten.

„In ieder geval niet ver bij me vandaan!“

„Waarom is zijn moeder dan niet even naar jouw huis gegaan?“

Kees vond in zijn hart, dat meneer hem veel te veel vroeg. Al die dingen zou Dolf veel beter kunnen beantwoorden. Hij haalde dan ook zijn schouders even op. Maar in zijn hart klom woede omhoog, laaiende woede tegen dien gemenen knul. Daar moest nu een eind aan komen! Voor de tweede keer probeerde Dolf hem tegenover een onderwijzer voor schandaal te zetten. Nu zou hij terugslaan en raak ook.

„Dus volgens jou heeft die jongen zijn moeder en mij daarbij voor de gek gehouden?“ vroeg meneer nog, om een eind aan het gesprek te maken. Kees knikte alleen maar van 'ja' en mocht toen naar zijn klas. Die ochtend kon hij nog maar heel slecht zijn aandacht bij het werk houden. Allerlei wraakplannen, het ene nog stoutmoediger dan het andere, schoten door zijn hoofd. Hij zou hem, hij zou hem . . . .

De straat lag in het schemerdonker van de winteravond. De lantaarns brandden nog niet en er woei een koude wind. In het kleine zijstraatje liep Kees als een schildwacht op en neer. Hij had Onne aan de lijn en hield de hond zo kort, dat het dier nu en dan eens verwonderd opkeek naar den baas. Wat was dat nou? Hij kon zich amper bewegen en de baas zei geen enkel woordje tegen hem. De hond snapte er niets van. Uit school was baasje thuisgekomen, had meteen de hond gezocht, hem geknuffeld en tegen hem gezegd, dat hij vanavond mee uit mocht, maar het had anders geklonken dan gewoon.

En samen waren ze uitgegaan. Dat vond de hond fijn, altijd. Maar waarom gunde de baas hem nu zo weinig bewegingsvrijheid? De hond gaapte eens luid van verveling. Maar direct snauwde de baas: „Koest hond!” en gaf een flinke ruk aan de riem. Onne schrok er van.

Hoor, daar klonken voetstappen. Onne spitste de oren en kefte even, zacht. Weer een ruk aan de riem. Tegelijk drong de baas zich zo dicht mogelijk tegen de muur aan, Onne met zich meetrekkend.

„Ja jongen,” bromde Kees, „nu gaat het er van komen en jij moet me helpen!”

De voetstappen kwamen dichterbij, waren nu aan de hoek van de straat en er werd een jongen zichtbaar.

Daar vloog ineens de baas naar voren, liet Onne los en schreeuwde:

„Onne, pak ze! Pak ze!”

Tegelijkertijd vloog hij zelf op den vreemden jongen af.

„Nou zal ik het je afleren, huichelaar, om je moeder naar school te sturen. Nou zul je weten, dat je dat niet met mij proberen moet!”

Hoewel de andere jongen groter was, had Kees het voordeel de aanvaller te zijn en — Dolf kreeg er de eerste ogenblikken duchtig van langs, zonder dat hij de kans had veel terug te doen.

Onne vond het prachtig, wist niet, wat hij er van denken moest en sprong luid blaffend in het rond, zonder er een ogenblik aan te denken, dat de baas hem wat opgedragen had.

Toen herstelde Dolf zich. Hij schudde Kees, die als een roofdier aan hem hing, van zich af en overzag even de situatie. Ha, Kees Bolding . . .

„Zo jochie, heb je flink van den meester op je tabberd gehad? Net goed! Je had zeker gedacht, al van me af te zijn, hè? Maar dan had je misgerekend! Je bent nog niet van me af. Nu niet en de volgende keer ook niet!”

Hij keek nog even naar de hond. Die zou niets doen, dat mormel was immers mank ook. Nee, de kans was schoon en net zou hij toeslaan, toen hij ineens merkte dat de houding van Onne veranderd was. Het dier blafte niet meer, maar stond met stijve poten, zijn nek- en rugharen overeind, net als toen met den inbreker. Het was, alsof hij voelde, dat er nu werkelijk gevaar voor den baas dreigde. Kees zag het, genoot een ogenblik van de keer, die de zaken namen. Het ging ontzaglijk snel in het werk. Onne vloog plots met een sprong naar voren en had Dolf al te pakken. Deze sprong achteruit en viel, met de hond over zich heen. Het dier knauwde en beet om zich heen, kreeg een trap met de klomp, maar dit diende alleen maar om hem kwader te maken. Toen viel er een ontzettende angst over Dolf en hij schreeuwde het uit:

„Die hond vermoordt me! Help! Help!”

Toen greep Kees in. Hier op dit stille punt achter de fabrieken hoefde hij niet bang te zijn voor tussenkomst van vreemden, hij kon alleen zijn wraak uitoefenen. Hij greep Onnè bij de halsband en maakte hem vast. Dolf wilde vlug opstaan en benen maken, maar Kees dreigde:

„Liggen blijven of ik laat de hond weer op je los!”

Dolf gehoorzaamde, met angst in zijn ogen.

„Weet je nou, hoe gemeen het is, wat je gedaan hebt?”

Er kwam geen antwoord. Kees deed, of hij Onne wilde loslaten en ogenblikkelijk kwam Dolfs antwoord.

„Dan zul je het nu wel voor altijd verder uit je hoofd laten mij te zoeken, niet?” ging Kees verder. Dolf beloofde maar al te graag.

Hij greep Onne bij de halsband en maakte hem vast.

„Sta dan op en smeer hem!” commandeerde Kees, „en als ik nog één keer last van je heb, zal ik je nog anders laten tracteren!”

In een wip was Dolf in het donker verdwenen. Uit de verte hoorde Kees hem nog een keer schreeuwen, dat hij het hem wel betaald zou zetten, maar Kees glimlachte eens minachtend. Deze veldslag was door hem gewonnen. Dolf had gedacht hem met zijn hond te nemen, hij — Kees — was ter verantwoording geroepen en had het plan, door Dolf bedacht, zo mooi gevonden, dat hij het ten uitvoer had gebracht. Het drong totaal niet tot hem door, dat hij Dolf had aangevallen met een verraderlijk wapen, op zijn alleronverwachtst. Hij klopte de hond goedkeurend op de rug. Zijn Onne mocht dan mank zijn, hij was de beste helper, die hij zich maar kon voorstellen.

Helemaal tevreden ging hij naar huis. Moeder keek verwonderd op, toen hij binnenkwam. Ze zag meteen wel, dat er iets bijzonders aan de hand was.

„Waar kom jij vandaan?” wilde ze weten, „en wat heb je uitgevoerd?”

Kees lachte even, verzon een smoesje. Hij vond het het beste, dat moeder er maar niets van wist. Moeders kunnen ook te veel weten.

Na het avondeten pakte Kees de Bijbel. Dat was zijn werk. Vader zette zijn bril op en informeerde nog even of de kinderen ook goed geluisterd hadden.

„Klaar, wat hebben we gister gelezen?”

Klaar moest diep nadenken. Dat was een lastige vraag. Er was na gister zo verschrikkelijk veel gebeurd, waar een klein meisje belang in stelt. Bovendien moest ze voor de juf op school ook al onthouden, wat die vertelde. Ze kreeg een kleur en — kwam er niet uit.

Wim wist het best. Wim kon toch zo verschrikkelijk goed onthouden. Gister had vader gelezen van de spijziging der vijfduizend.

„Goed zo!” prees vader en begon de honderd negenendertigste psalm te lezen.

Heere, Gij doorgrondt en kent mij. Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachten. Gij omringt mijn gaan en mijn liggen, en Gij zijt alle mijne wegen gewend. Als er nog geen woord op mijn tong is, zie Heere, Gij weet het alles . . . .

Kees luisterde ineens gespannen. God weet het alles. God wist ook, wat daar straks op het stille zijstraatje gebeurd was . . . . Och, wat! Dat is natuurlijk dwaasheid. De Heere zou toch heus niet letten op zo'n doodgewonen jongen, die een plaaggeest afstraft . . . .

Doorgrond mij o God! en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten; en zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg.

Daarna dankte vader. Maar Kees was ver weg met zijn gedachten. Hij keek eens voorzichtig naar vader. Die kon niets weten. Maar waarom las vader dan juist deze psalm? Vader en moeder wisselden nog even een paar woorden over het laatste psalmvers.

„Wat kan je dat een troost geven, man,” zei moeder, „wanneer je God kunt vragen, of Hij het je wijzen wil, wanneer er iets slechts in je hart is.”

„En wat een zegen is het,” vulde vader aan, „dat je ook bidden mag om geleid te worden op de eeuwige weg!”

„Zegt God het altijd vader?” wilde Kees plots weten. Hij had een kleur er van, want gewoonlijk mengden de kinderen zich niet in zo'n kort gesprek.

„Ja, jongen. Soms laat God een mens zijn geweten spreken, soms spreekt de Heere door Zijn woord en soms laat Hij iets op je levensweg gebeuren . . . .”

Kees had graag nog veel meer willen vragen, maar hij durfde niet meer. Hij was bang, dat hij zich dan te veel bloot zou geven.

Ja, als het waar was, wat vader zei, dan had de Heere vanavond door deze psalm tegen hem gesproken. God ziet alles, God weet alles, God is overal. Dan had God hem ook vanavond bezig gezien met de hond. Maar dan had de Heere hem er nu ook op gewezen, dat er iets helemaal fout was.

Ineens moest hij nodig aan zijn werk. Geschiedenis en Frans en algebra, drie vakken waren aan bod. Zo graag als hij anders nog eens treuzelde voor hij na het eten aan de slag kon komen, zo'n haast had hij nu.

Er was hem een gedachte te binnen geschoten, een heel nare zelfs. Wat was er geen grote kans, dat er straks iemand van Dolf thuis zou komen om te klagen. Als dat gebeurde, wist Kees wel, dat hij niet zo heel erg goed af zou zijn. De schrik kwam zo hevig over hem dat hij het maar het veiligste zou vinden, als hij goed en wel de kamer uit was.

Om een uur of acht had hij hoofdpijn.

„Hoe komt dat zo?” informeerde moeder, „daar klaag je anders nooit over. Heb je soms kou gevat met je hond vanmiddag?”

„Nee moeder,” klonk het nogal onschuldig, „ik heb het echt de hele dag al een beetje gehad. Het wordt nu alleen maar erger!”

„Ga dan maar eens extra vroeg naar bed!” was het advies.

Dat vond Kees ook maar het beste en om kwart over acht lag hij er al in. Maar de slaap wilde niet zo vlot komen. Hij loog niet vaak en dit van die hoofdpijn had hij gelogen. Het was akelig. Alles was akelig. Wat deed die nare Dolf Heineman ook altijd tegen hem. Als die vanmorgen zijn moeder niet had gestuurd, was vanavond dat robbertje vechten ook niet gebeurd. Het was toch immers juist goed, dat Onne Dolf te pakken had genomen. Dát was pas een leugenaar. En toch —

*Doorgrond m' en ken mijn hart, o Heer!
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m' en zie of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt.
En doe mij toch met vaste schreden
De weg ter zaligheid betreden.*

Dat was ook psalm 139. Berijmd! Zo zongen ze deze psalm vaak op school. En dan zong Kees altijd wat graag en wat dapper mee.

Zou God het erg hebben gevonden, wat hij gedaan had?

De vraag stellen is haar beantwoorden! Gek, dat nu ineens hem de woorden te binnen schoten, die vanmorgen meneer Jansen met de natuurkundeles had gezegd. Dus dan had hij . . . .

Ineens schokte hij overeind in bed. Daar ging de bel. Hij luisterde ingespannen. Hij was er van overtuigd, dat het vader Heineman was. Hij hoorde stemmen. Zie je wel, 't was een mannestem. Kees wipte uit bed en luisterde aan de trap.

„Kerel, daar doe je goed aan, dat je ons eens komt opzoeken. We hebben je in zo'n tijd niet gezien!”

Toen zei de andere stem weer wat en hoorde Kees hard lachen. Met een zucht van verlichting kroop hij weer in bed. Gelukkig maar! Dat gevaar was ten minste voorbij. Zo, hij ging nu lekker op zijn rechterzij. Dan sliep hij binnen tien minuten. Een kwartier later echter lag hij ijverig tot honderd te tellen, toen tot tweehonderd en bij vijfhonderd tachtig merkte hij, dat hij nog niet sliep. Toen kraakte de onderste traprede en hij luisterde weer. Hé, er kwam iemand naar boven . . . . O, Wim natuurlijk. — Het was niet Wim, het was moeder, die nog kwam kijken, hoe haar hoofdpijnpatiënt het maakte.

„Slaap je nog niet?” vroeg ze, toen ze het licht aangeknipt had. „Scheelt er wat aan? Ben je niet lekker?”

Kees ontkende met veel ijver, zei, dat er niets aan de hand was dan alleen wat hoofdpijn, maar hij keek steeds langs moeder heen. Die ging rustig aan het voeteneind zitten, keek haar jongen eens lang aan en zei toen zo rustig weg:

„Zou je het moeder maar niet zeggen, jongen?”

„Ik heb niets te zeggen, want er is niets!” deed Kees wat nukkelig, maar erg vast klonk zijn stem niet, want moeder bleef aanhouden. Alleen deed ze het op haar manier:

„En zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg! Zou je moeder maar niet zeggen, wat er aan hapert, Kees? Er is wat. Dat had ik om half zes al in de gaten. Die hoofdpijn valt zeker nogal mee, niet?”

Ondanks zichzelf moest Kees even lachen, maar meteen kwamen er een paar lastige tranen. Voor moeder kon je ook niets verborgen houden. De ene keer haalde ze het uit je door streng te zijn, de andere keer, door zo heel zacht met je te praten. Dan moest je het haast wel zeggen.

En al was Kees Bolding nu honderd maal dertien jaar en Mulo-leerling, hij voelde zich op dit ogenblik zo verdrietig en — schuldig, dat het hele verhaal er met horten en stoten uitkwam. Het begon bij het gebeurde op school vanmorgen.

„Daar heeft me die Dolf weer zo'n smerige streek . . . .”

„Kees,” viel moeder hem in de rede, „je weet wel, zulke woorden wil ik niet van je horen!”

En verder ging het verhaal. Kees zat zo vast in zijn eigen verdriet, dat hij niet eens het flauwe glimlachje om moeders mond opmerkte, toen hij vertelde, dat Dolf Heineman hem eigenlijk zelf het middel aan de hand had gedaan om afrekening te houden.

„En je hebt er nog geen vrede mee?” wilde moeder weten, „je hebt toch nu met hem afgerekend. Dan ben je er toch mee klaar?”

„Ja, maar vanavond, toen vader, die psalm las . . . .”

Moeder begreep het best. Toen was dat wekkertje bij Kees gaan ratelen. Ze dacht na. Zou ze er op doorgaan of wachten tot morgen? Ze besloot tot het laatste.

„Ga jij maar slapen,” zei ze. „Ik ben o zo blij, dat je het me hebt gezegd. Vraag nog eerst den Heere om vergeving. Dan kunnen we morgen zien, wat er nog meer te doen is. Ik vind het wel erg naar, dat er nu weer wat gebeurd is met dien Dolf. Je had nu zo'n mooie kans gehad, om kwaad met goed te vergelden. Dat is, jammer genoeg, niet gebeurd, maar het kan nog goed komen. Ik ben niet boos op je. Dat was ik anders wel geweest. Wel te rusten, jongen!”

En met een zoen op zijn voorhoofd zei ze hem nog eens goenacht en ging toen weer naar beneden. Wat Kees nu nog te doen had, kon hij het beste alleen doen, vond ze. En daar had ze groot gelijk in.

HOOFDSTUK VII.

EEN KRUIS MET ROZEN.

De volgende dag was er van een gesprek met moeder niet veel gekomen. Trouwens, de hele dag was anders verlopen, dan zij zich gedacht had. De winkel was erg druk geweest en 's middags was oude tante Anna gekomen. Die kwam zo weinig en was altijd zo aardig, dat voor haar graag de geregelde gang in het huishouden wat veranderd werd.

Kees kon niet zeggen, dat het hem speet. Van zijn stemming van de vorige avond was weinig overgebleven. Er was nog wel een vaag gevoel van onrust bij het terugdenken aan de gebeurtenissen van de vorige dag, maar — bij school was hij toch al aardig aan het opscheppen geweest over zijn hond en toen om twaalf uur een paar jongens nog wat nadere bijzonderheden hadden willen horen, had hij ze die graag verstrekt, zo smeug mogelijk.

En nu waren er al weer een paar dagen overheen gegaan. Moeder vroeg niets en Kees zei niets, maar deed ook niets.

Nog een paar dagen en dan was het Kerstvacantie. Fijne vakantie was dat altijd. Dan had je zo heel de fijne sfeer van Kerst, van Oud en Nieuw. Op de vierde Januari kwam dan als hekkensluis zijn verjaardag en dan was het weer school. Och, dan waren alle feestelijkheden achter de rug en ging hij weer graag over tot de gewone ordelijke gang der dingen.

Hij wist een heleboel dingen voor zijn verjaardag: boeken, een vulpenhouder, maar een van de wensen, die bovenaan stonden op zijn verlanglijstje was: een nieuwe uitrusting voor Onne: nieuwe halsband en nieuwe riem.

Op school waren de repetities achter de rug. Er was nu nog de spanning van het Kerstrapport en erg bang was Kees daar ook niet voor. Het zou wel meevallen, dacht hij.

Hij kwam uit school en zocht Onne. Hé, de hond kwam hem niet zoals altijd tegemoet. Wel toen hij floot en riep. Maar het was anders dan gewoon. Onne kwam zo lusteloos aangeslenterd, met zijn staart half tussen zijn benen en hij keek met zo iets hulpbehoevends in zijn ogen naar Kees, dat de jongen er van schrok. Zou er wat met het dier zijn? Hij voelde de hondeneus eens. Ja, droog en warm was die. En dat mocht niet. Een hondeneus moet altijd nat en lekker koud zijn. De hond was vast ziek. Hij besprak het met Mina, die aan het tafeldekken was.

„Ja, nou je 't zegt! Hij is vanmorgen wel de deur uitgeglipt en . . .”

„De deur uitgeglipt?” deed Kees geërgerd, „hoe kan dat nou? Je weet toch wel, dat Onne nooit alleen op straat gaat!”

„Nou stil maar!” suste Mina, „het was mijn schuld niet, hoor. Hij was weg, eer je moeder of je vader het in de gaten had. Ik was in de keuken.”

„Hoe lang is hij weg geweest?” wilde Kees weten. Hij voelde zich

ongerust. Als Onne lang was weggeweest, was het immers mogelijk, dat de hond op straat iets had gegeten, dat niet goed voor hem was.

„Vast niet langer dan een kwartier. Je vader is hem direct achterna gegaan, toen het in de winkel even wat stiller was!”

Dit maakte voor Kees de zaak wel wat beter. Och, tenslotte kon het dier toch net zo goed eens niet lekker zijn als een ander.

„Jij bent m'n beste hond, hoor!”

Gelukkig maar, dat Mina de kamer weer uitging en Kees even alleen was met Onne. Nu kon hij allemaal dingen tegen zijn kameraad zeggen, waar hij zich voor geschaamd zou hebben, wanneer anderen ze ook gehoord hadden.

Maar toch maakte hij gekke dingen mee. Onne weigerde absoluut alle eten. Hij rook er zelfs niet eens aan, kwam niet voor de dag, zelfs toen ze probeerden hem te lokken met een stukje vlees.

Moeder ging naar hem toe en keek aandachtig.

„Dat beest heeft pijn!” verklaarde ze, „hoor maar, hij kreunt!”

Kees stond al bij haar en luisterde aandachtig mee. Ja, moeder had gelijk. Heel zacht lag Onne te kreunen.

„Moeder, mag ik den veearts laten komen?”

Moeder hoorde de angst in zijn stem. Ze dacht terug aan de nacht, toen de hond den inbreker verrast had, aan de grote vriendschap tussen Kees en zijn hond . . . .

„Ja, ik zal zo dadelijk opbellen. Het dier is hard ziek. Ik zal hem wat te drinken geven. Haal eens wat water, Kees!”

Kees was al weg. Hij hield Onne het drinkbakje voor en de hond probeerde te drinken. Maar het ging haast niet. Hij likte wel in het water, maar het liep zijn bek weer uit. Ontsteld keek hij moeder aan. Dit was erger dan hij verwacht had. Ook moeder schrok.

„Jongen, ik ga eerst opbellen.”

De narigheid kwam wel bij elkaar. De dierenarts was niet thuis. Mevrouw die de boodschap aannam, wist niet, waar hij heen was en ook niet, of het lang zou duren, eer hij terug kwam. Maar dan zou ze dokter direct sturen.

Kees had geen rust meer. Ja, voor moeder ging het werk de gewone gang, voor allemaal trouwens. Maar voor Kees niet. Die zat bij zijn hond. Och, wat was het dier ziek. Onne had de ogen gesloten, zo nu en dan trok een rilling door zijn hondenlijf en plotseling gaf hij een gil, die Kees door merg en been drong. Dit was erg! Kijk, daar probeerde Onne over-eind te komen, maar hij kon niet. Hij viel zo om. Het werd Kees te machtig. Met tranen in de ogen zocht hij troost bij moeder. Maar moeder had maar schrale troost.

„Het zal wel niet zo lang meer duren, voor de dokter komt. Kom jongen, een beetje dapper blijven . . . . Je hond zal nog wel een keer ziek worden . . . .”

Maar zo weinig geloofde ze aan haar eigen woorden, dat ze uit eigen beweging nog eens den dokter opbelde. Daar hoorde ze tot haar grote verlichting, dat dokter al op weg naar hem toe was.

En ja hoor, de woorden waren nog maar net uit haar mond, toen de dierenarts de winkel binnenkwam. Hij keek ernstig, vroeg enkele

dingen aan moeder en liep toen door naar achter, met Kees op de hielen.

„Zo, waar is nou die hond van je? We zullen eens kijken!”

De dokter boog zich over Onne heen. Het dier scheen niet eens meer te bemerken, dat er een vreemde bij hem was.

„Geef me eens een lepel!” commandeerde de dokter.

Met de steel van de lepel maakte hij voorzichtig de bek van de hond open. In zich zelf mompelde hij een paar woorden. Kees, die als een haas luisterde, ving zo nu en dan iets op, al was het niet veel:

„Juist! . . . Noodzakelijke, sterke comprimering . . .”

Toen wendde hij zich tot Kees:

„Jij bent een flinke kerel, nietwaar. En je houdt veel van je hond?”

Kees knikte. Wat moest hij doen? Moest hij hopen, vrezen? Dokters gezicht stond niet bepaald opgewekt . . .

„Nou, laat me dan je hond een spuitje geven en hem uit zijn ondraaglijk lijden verlossen. Het dier is vergiftigd en lijdt vreselijk!”

„Vergiftigd?” Kees schreeuwde het haast uit. Moeder kwam haastig toelopen en moest hetzelfde horen. Vergiftigd? Hoe kan dat nou?

Kees riep, onder een paar moeilijke tranen:

„Hadden jullie hem maar vast gehouden! Het is jullie schuld . . . En nu ben ik mijn Onne kwijt!”

„Kijk eens, Kees,” kwam de dokter tussenbeide, „we hebben samen je hond opgehaald uit een gevaarlijke verwonding. Toen was ik pessimist, maar jouw liefde voor de hond heeft het toen gewonnen . . .”

„Kan dat dan nu niet weer gebeuren?” smeekte Kees haast.

De dokter schudde het hoofd.

„Jongen, wat je hond voor vergift heeft ingehad, weet ik niet. Dat zou alleen bij een onderzoek uit te maken zijn. Maar hij is al te ver heen. Het vergift zit al door zijn hele bloed. Daarvoor moest ik net zijn tong even zien. Je zag wel, dat die helemaal blauw en dik was. Op die manier is hij bezig te stikken. En daar komt nog bij, dat hij vergaat van de pijn. In zijn maag, in zijn darmen, overal. Hier is geen redden meer aan . . .”

Dokter gaf moeder even een wenkje met zijn hoofd. Moeder begreep hem en ze wist Kees even weg te loodsen van de plek, waar Onne met de dood te worstelen lag. Van dat ogenblik maakte de arts gebruik. Hij gaf Onne de dodelijke injectie en een paar minuten later lag Kees' trouwe kameraad onbeweeglijk.

Kees hilde, zoals hij in jaren niet gehuild had. Het ontroerde zelfs den dokter. Die had wel geweten, dat de jongen erg verknocht was aan zijn hond, maar zó — neen, dat had hij niet vermoed.

„U moet niet vergeten,” zei moeder, „dat Kees voor zijn hond heeft moeten vechten, toen het nog een heel klein mormeltje was. Trouwens, we zijn allemaal erg aan hem gehecht!”

„Kees,” troostte de dokter, „je mag over een paar weken bij mij op de polikliniek een nieuw hondje komen uitzoeken. Lijkt je dat?”

Kees gaf geen antwoord. Hij hoorde het trouwens niet eens. Hij kon niet meer denken. Alleen dit ene zat muurvast in zijn hoofd en het bonsde in hem, steeds weer: „Onne is dood . . . Onne is dood!”

Vader kwam thuis van een boodschap, was onthutst. Dood? Zo gauw al? Was daar niets aan te doen geweest?

Hij hoorde het hele verhaal, schudde ontdaan het hoofd, keek medelijdend naar Kees, die tegen de muur zijn verdriet stond uit te huilen en vluchtte toen maar de winkel in. Daar voelde hij zich het veiligst. Maar wel mompelde hij telkens:

„Arme jongen! Wat vind ik dat naar voor je!”

Dokter vond weer, nadat hij nog eens de verzekering gegeven had, dat Kees echt bij hem een nieuwe hond mocht komen uitzoeken. Hij had een nest met leuke jonge foxen. Anderen moesten er veel geld voor betalen voor zo'n jonge „pup”. Kees kreeg hem gratis voor niemendal, omdat de dokter wist, dat de hond zo'n prima baas kreeg.

Kees liet alles maar langs zich heen gaan. Moeder knuffelde hem eens, het deed hem niets. Wat gaf het allemaal? Onne was weg en Onne kwam nooit meer terug.

Moeder ging naar den winkel, overlegde even met vader en belde toen het asyl op. Onne moest maar zo gauw mogelijk weggehaald worden. Dat was voor allemaal, voor Kees al in de eerste plaats, het beste.

Kees bedaarde een klein beetje. Hij zocht naar zijn zakdoek en haalde tegelijk een stukje papier uit zijn broekzak: de verlanglijst, waar bovenaan stond: halsband en riem voor Onne.

Wim kwam thuis, opgewonden van een spel met zijn kameraden. Hij schrok bij het binnenkomen, informeerde, wat er aan de hand was. Kees, die voor geen geld ter wereld zijn tranen aan den twee jaar jongeren Wim zou laten zien, vluchtte naar zijn kamertje boven. Hij had geen idee van tijd, kwam pas weer naar beneden, toen het al haast donker was en — merkte, dat Onne al weg was. Weg was de mand, weg het etensbakje, alles weg.

„Zo is het maar het beste, jongen!” zei moeder eenvoudig.

Na het eten, zocht hij zijn boek op. Werk had hij niet voor morgen. Maar van lezen kwam niet veel. De letters dansten voor zijn ogen.

„Hoe is 't mogelijk?” begon moeder nog even tegen vader, „de hond is zeker niet langer dan een kwartier weggeweest . . . .”

„Ja vrouw,” antwoordde vader, „en toch kan het lang genoeg geweest zijn. Dat hebben we trouwens wel gemerkt. Het beest heeft vermoedelijk op straat iets gevonden . . . . Alleen maak je je kwaad op de mensen, die zo weinig verantwoordelijkheidsgevoel hebben, dat ze vergift op straat laten liggen . . . .”

Kees luisterde maar half mee. Tot vader het had over mensen zonder verantwoordingsgevoel. Toen kwam plotseling een gedachte in zijn hoofd, zó erg, dat hij er zelf van schrok. Dolf . . . . Maar nee, dat kon niet! Dat was zo intens gemeen, daar zou . . . . En toch! Waar Dolf er niet voor schroomde zijn moeder te gebruiken, als hij hem, Kees, er kon laten invliegen . . . .

„Ik weet, wie het gedaan heeft!” zei hij plotseling beslist, met een hoogrode kleur.

Vader en moeder keken op, verbaasd. Daar wilden ze meer van weten.

En Kees opperde zijn vermoeden. Dolf was immers zo'n gemenerd. Hij had toch ook destijds geprobeerd het kleine hondje te verdrinken, dat later zijn Onne geworden was. Hij zag moeder eerst bevestigend knikken, toen een diepe rimpel in haar voorhoofd komen en — ineens remde zij hem.

„Heb je daar bewijzen voor?“ vroeg ze, „want wat jij daar zo tegen dien jongen inbrengt, is een heel zware beschuldiging . . . .“

Of Kees daar bewijzen voor had! Natuurlijk. Nu wist hij zich ook weer opperbest te herinneren, dat Dolf beloofd had, dat hij het hem nog meer betaald zou zetten.

„En tegen mij durft hij niet. Hij kan zich dus alleen maar wreken op de hond!“

Ondanks de treurige situatie had moeder een ogenblik pret. Wat klonk dat niet parmantig: „Tegen mij durft hij niet!“ Die Dolf Heineman was immers wel een hoofd groter dan Kees.

Vader zei al die tijd niets. Hij trok geweldige rookhalen uit zijn pijpje. Dat was wel altijd het bewijs, dat hij ergens diep over nadacht. Ineens stond hij op, haalde zijn schoenen uit de keuken en begon ze aan te trekken.

„Wat ga jij doen?“ vroeg Moeder verwonderd.

„Ik ga eens met Kees naar dien Dolf Heineman. Ik moet er precies het mijne van weten. Die jongensruzie heeft nu lang genoeg geduurd en het kan best zijn, dat er van Kees' verhaal toch iets waar is. Je moet eens denken, hoe Kees dien jongen vernederd heeft, door de hond op hem af te sturen. Kees, trek je jas aan en ga mee!“

Daar schrok Kees van. Hier had hij niet op gerekend. Hulp zoekend keek hij even van vader naar moeder, maar moeder scheen het helemaal met vader eens te zijn. Och, aan de andere kant, nu kreeg Dolf misschien zijn gerechte straf! Want dat Dolf het gedaan had, stond voor Kees als een paal boven water.

Even later liep hij met vader door de stille straten. Er viel een fijne jachtsneeuw, maar Kees merkte het niet eens. Wat zou hij anders niet gejubeld hebben met sneeuw! Nu zag hij alleen maar Onne voor zich, zoals het dier de laatste minuten geleden had. En hij zag iets anders, o zo flauw, maar hij zag het toch. Dit: als hij de laatste keer de hond niet op Dolf had afgestuurd, zou deze zijn Onne niet vergiftigd hebben . . . . Maar dat verdween toch weer heel gauw en de boze gedachten, waarin hij zichzelf zwoer, dat hij het Dolf dit keer héél duur betaald zou zetten, wonnen het weer.

Ze waren er en vader belde. Achter vader ging Kees de trap op en achter vader ging hij de kamer binnen. Het eerste, dat hij zag, was, dat Dolf er niet was.

Vader vroeg, of de jongen niet thuis was. Neen, die was nog naar avondschool.

Het gesprek vlotte niet best. Moeder Heineman keek niet bepaald vriendelijk naar Kees. Voor dien jongen was ze een paar dagen geleden naar de Muloschool gegaan en die jongen had haar Dolf zo beet gehad.

Ze kon haar mond niet houden en ineens was de kamer vol boze woorden, die hierop neerkwamen, dat Kees een brutale deugniet was, die steeds Dolf zocht.

Vader Heineman bemoeide zich er mee. Hij zei, ook nog al scherp, dat zijn vrouw beter deed haar mond te houden, tot Bolding verteld had, waar hij voor kwam. Want er zou zeker wel verband bestaan tussen diens komst hier en het voorgevallene tussen de jongens.

Dat verband was er inderdaad en voorzichtig begon vader te vertellen. Hij koos zijn woorden zo, dat ze niet kwetsend waren, want ogenblikkelijk had hij begrepen, dat in dit gezin een andere toon heerste dan bij hem thuis.

Ook Kees luisterde aandachtig. Hu, wat deden deze man en vrouw naar tegen elkaar. In de paar minuten, dat Kees hier was, had hij al meer lelijke woorden gehoord, dan thuis in zijn hele leven.

„Kijk eens, juffrouw Heineman, onze Kees is helemaal geen brave!”

„Als u dat maar goed weet!” viel Dolfs moeder vader in de reden, en ze kneep haar lippen stijf op elkaar.

„Een paar dagen geleden heeft hij zelfs de hond op Dolf afgestuurd.”

„Dus toch!” klonk het triomfantelijk van over de tafel.

„Nee, zo zit de zaak niet in elkaar,” verduidelijkte vader en op zijn rustige manier vertelde hij de hele toedracht.

„Dus dan heeft die snotaap van mij me voor niets naar die school gestuurd?” klonk het weer fel, „dan zal ik hem straks, als hij thuiskomt, leren zijn moeder voor straatmeid te gebruiken.”

Op dit ogenblik ging de bel weer over. Even later kwam Dolf binnen, een schuwe jongen, die verschrikt opkeek, toen hij Kees en vader daar zag zitten. En nog wat later klonk zijn gehuil door de kamer, toen hij van zijn moeder een paar klinkende draaien om de oren kreeg en een serie scheldwoorden over hem heen ging.

Vader Heineman keek met een vermoede blik naar vader Bolding. Hij haalde even zijn schouders op, alsof hij zeggen wilde: Zo gaat het hier nou altijd.

Toen er weer wat kalmte was gekomen, vroeg hij aan vader Bolding:

„En vertel me nu eens, Bolding, waarvoor u eigenlijk gekomen bent. Ik heb idee, dat het toch niet alleen is, om dit recht te zetten.”

Nee, dat was inderdaad niet het geval. En nu kregen ze het trieste verhaal te horen, hoe de trouwe Onne die middag zijn einde gevonden had.

„En nu wilde ik zo graag weten,” besloot vader, „of Dolf daar soms meer van weet . . . Niet, dat ik hem beschuldig — dat is zeker niet het geval, maar Dolf had een hekel aan Kees en aan de hond en — de hond is onder verdachte omstandigheden gestorven . . .”

„Ik weet er niets van,” bromde Dolf, „zo gemeen ben ik niet!”

Maar hij keek zo bang en tegelijk zo sluw, dat Kees meer dan te vo en overtuigd was, dat hij de dader wél was. Wacht, hij zou het proberen. Misschien lukte het en vloog Dolf er in.

„Je had tegen mij moeten beginnen en niet tegen dat stomme beest!” viel hij uit.

„Jij was ook niet tegen mij begonnen, maar je had je hond op me afgestuurd,” kwam het onverwachte antwoord.

Zie je wel, „dat hij het gedaan heeft,” barstte Kees uit, „hij heeft het zelf bekend.”

Het werd heel stil in de kamer, je hoorde alleen nog maar het tikken van de klok. Toen een slag van de deur en — Dolf was verdwenen.

Wat later stonden vader en Kees op. Moeder Heineman bleef stuurs zitten kijken, een zorgelijke trek om haar mond. Vader Heineman liet ze uit.

„Een kruis, die jongen van me!” zuchtte hij, „en m'n vrouw lijdt er onder, mœer dan een ander denken zou!”

Vader Bolding schudde hem de hand.

„Een kruis, zei je Heineman? Vergeet dan niet, dat het toch een kruis met rozen is!”

Op straat liepen ze stil naast elkaar. Het sneeuwde nu heel dicht en alle geluid werd gesmoord. Ze hoorden elkaar niet lopen. Kees was stil. Hij had weer zo enorm veel om over na te denken. Zijn woede was wel wat gezakt, nu hij de verslagen gezichten van den vader en moeder van Dolf nog voor zich zag. Hij moest denken, aan wat vader gezegd had. Vader Heineman had hij begrepen, toen die zei, dat zijn jongen een kruis was. Zijn eigen vader had hij maar moeilijk kunnen volgen, toen deze er aan toe gevoegd had: een kruis met rozen.

Ook vader zei niets. Hij vergeleek het gezin Heineman met zijn eigen vriendelijke stelletje . . . wat een verschil! Hij wist de oplossing wel, hij had die al begrepen, toen hij nog geen vijf minuten bij Dolf boven was geweest.

Een huis, waar God niet gediend werd, het was een van de ergste dingen, die hij zich kon voorstellen.

Thuis gekomen werd moeder in een paar woorden hun bevinding verteld. Kees had wel graag wat meer gezegd, maar durfde het niet goed aan. Vader keek zo ernstig. Net was hij van plan naar bed te gaan, toen vader van het boekenplankje een boek pakte. Kees kende het wel. Het waren de gedichten van De Genestet.

Even bladerde vader, toen zei hij tegen moeder en Kees:

„Jullie moesten eens even hier naar luisteren. Daar moest ik vanavond erg aan denken.”

En toen las hij voor:

*Een kruis met rozen
Is 't mensenlot,
Is 't rijke leven,
Uw gave, o God!*

*Niet enkel rozen!
Geen kruis alleen;
De liefde voegt ze
Getrouw bijeen.*

*Een kruis met rozen!
Och, vroom en goed!
Och, leer het dragen
Met blijde moed.*

Vader sloeg het boek dicht. Hij had een glimlach om zijn lippen.

„Verder lezen hoef ik het niet eens. Ik weet al weer, wat ik weten wilde.”

„Wat dan vader?“ wilde Kees weten.
„Het laatste coupletje, jongen:

*Een kruis met rozen!
Och, vroom en goed!
Och, leer het dragen
Met blijde moed.*

Dat geldt voor jou en dat geldt voor allemaal. God schenkt een kruis, maar nooit een kruis alleen. Dat bedoelde ik ook straks bij Dolf Heineman: die jongen is natuurlijk thuis niet alléén maar lastig, niet alléén maar een kruis; hij heeft natuurlijk zijn goede kanten ook . . . . Dat is een kruis met rozen!”

Toen werd vaders stem heel zacht.

„Kijk eens jongen, jij hebt vandaag ook een kruis te dragen gekregen. Dat zo maar ineens die fijne hond van je afgenomen werd. Maar wat een geluk, dat God je ook de rozen liet zien!”

Kees begreep vader niet. Hij kreeg weer tranen in zijn ogen, maar wilde toch nog weten, wat vader bedoelde.

„Kijk Kees,” en vader glimlachte heel fijntjes, „de rozen aan het kruis zijn, dat jij weet, dat Dolf niet alleen schuldig is, maar dat je hetzelfde minstens even erg bent. Dat is voor jou de medicijn en tegelijk de weg om te leren Dolf te vergeven . . . .”

Het bleef stil. Kees stond op.

„Ik ga naar bed!” zei hij schor.

Hij gaf vader en moeder een zoen. Bij de deur keerde hij zich nog even om.

„Jullie zijn een reuze fijne vader en moeder!”

„Ik geloof, dat hij me begrepen heeft!” zei vader eenvoudig tegen moeder.

HOOFDSTUK VIII.

TOCH IS DOLF DE EERSTE.

Het was nog vreemd in huis. Geen Onne meer, die Kees tegemoet sprong, geen Onne om mee uit wandelen te gaan. Kees was stil. De dood van zijn hond had hem meer gedaan dan iemand vermoeden kon. Bovendien was er de strijd in zijn hart, de zware strijd, die hij nog maar niet uitgevochten kreeg. Hij had nog buien, dat de woede het in hem won, dan balden zich zijn vuisten en dan bromde hij, met tranen in zijn ogen:

„Ik krijg hem nog wel, die ellendeling. Zich op een hond te wreken . . . . Iets lagers bestaat er niet.”

Maar er waren ook andere ogenblikken: de momenten, dat hij zijn eigen schuld zag in alles, wat er gebeurd was. Hij had immers helemaal geleefd uit het beginsel van oog om oog, tand om tand. Dolf had geprobeerd hem te vangen met zijn hond en prompt had hij zich gewroken met zijn hond.

„Beproof m' en zie of mijn gemoed iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt!”

Dat had hij toen scherp gezien, nu zag hij het bij ogenblikken. Wel had vader hem wat geholpen, toen vader hem voorlas van ‚Een kruis met rozen’. Begrepen had hij het maar al te goed . . . . Maar ja, Onne was weg, dood, vermoord! Daar kwamen al zijn gedachten weer op uit.

De laatste schooldag. Rapporten en de hele eigen sfeer, die elke school om Kerstfeest heeft. Kees was niet bang voor zijn rapport. Hij had behoorlijke repetities gemaakt. Gelukkig maar, dat alles juist afgelopen was, toen dat met Onne gebeurde.

De meisjes hadden de klas wat versierd met dennegroen. Dat gaf een lekkere, pittige geur van hars in het lokaal. Natuurlijk was het niet zo intiem als op de vorige school, waar je met je eigen onderwijzer zo helemaal het Kerstfeest tegemoet ging, maar alles leek toch wel fijn te zullen worden. Meneer Adema zou het Kerstverhaal met ze behandelen en ze wisten: die kon vertellen.

Dan luisterden ze, al waren ze van te voren van plan helemaal niet te luisteren. Kerstliederen zouden ze zingen. Ook dat was wel wat anders dan op de lagere school. Daar had Kees met de hele klas er zo veel geleerd, dat ze maar te kiezen hadden. Daar zongen ze drie- en vierstemmig. Hier op de Mulo, waar de kinderen van zoveel scholen kwamen, had je zelfs kinderen, die geen enkel Kerstlied kenden.

„Dat zijn niet eens de slechtsten,” had meneer Adema fijntjes gelachen, toen hij het hoorde, „voor die kinderen is waarschijnlijk het Kerstevangelie ook nieuw en dan kan het best gebeuren, dat ze er meer van opsteken dan al die kinderen, die er zó vertrouwd mee zijn, dat ze het wèl

horen, het wèl mooi vinden, maar dat hun hart er totaal buiten blijft. Dat is veel erger dan wanneer we mooi zingen en alleen maar in een prettíjg stemming zijn!"

„Zo jongens, nu gaan we vanmiddag eens anders doen dan anders. Je mag zitten naast wie je wilt. We spreken eerst met elkaar over het wonder van Kerstfeest, dan deel ik de rapporten uit en daarna hebben we dit vroegertje, dat we dan naar huis gaan."

Een paar brutaaltjes vroegen of meneer de rapporten eerst maar niet wilde uitdelen, maar daar was geen sprake van. Dan waren er, die helemaal in beslag zouden worden genomen door dat spel van cijfers: door meevallers, tegenvallers en op die wijze ging het doel van de laatste schooldag verloren.

Ze zongen. Gelukkig maar, dat er in de hoek van het lokaal zo'n oud orgeltje stond en fijn dat meneer Adema goed spelen kon. Dat redde een hele boel.

Toen las meneer het Kerstverhaal voor uit Lucas II. Voor de meesten was het bekende stof, maar toch luisterden ze goed, die jongens en meisjes.

En daarna begon meneer het verhaal te tekenen om wat hij zoeven had voorgelezen en voor de ogen der hele klas begon de Oosterse nacht te glanzen van millioenen sterren. En ze zagen de hemel open gaan en hoorden het Hemelse heerleger van engelen zingen: Ere zij God in den Hoge, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen . . . ."

Een poze zweeg meneer. Het bleef stil in de klas, doodstil. En weer begon meneer te vertellen. Kerstnacht was eens gebeurd, tweeduizend jaar geleden en langer dan duizend jaar hadden de mensen ieder jaar Kerstmis gevierd. Kerstmis in oorlogstijd en Kerstmis in vrede. En ieder jaar had het Kindeke Jezus weer zijn liefde aangeboden aan een wereld, verloren in schuld . . . .

„Zien we dat eigenlijk wel ooit, wij jonge mensen, dat we zelf ook leven, verloren in schuld, met kwaad in ons hart, met kwaad in ons hoofd en toch — toch gaan we allemaal zo rustig weer Kerstmis tegen, alsof het alleen maar een feest is, dat voorbijgaat. Dat is juist het wonder van Christus' feest. Het hoeft niet voorbij te gaan. Als we maar willen zien, dat het Kindeke onze zonden dragen wil, dat het voor onze zonden gestorven is, dat het nog altijd ons wil helpen in de strijd tegen onze zonde. Als we dat ééns ervaren, hebben we het blijvende feest. Dan worden we geen heiligen, neen, we blijven mensen met menselijke fouten, maar we weten de weg van uitkomst en verlossing . . . ."

Kees luisterde ademloos. Nieuws hoorde hij niet. Iedere Zondag hoorde hij het evangelie in de kerk. Maar dit — dit ging hem zo precies aan. Meneer sprak ook wel niet zo erg eenvoudig, maar hij begreep hem toch nog altijd beter dan dominé.

Kees kwam pas weer tot de werkelijkheid terug door gestommel op de gang. Ook de andere kinderen hoorden het en meneer keek op zijn horloge.

„Al over drie," glimlachte hij, „ik ben weer in mijn oude fout teruggevallen, dat ik te lang gepraat heb. Nemen jullie het me erg kwalijk?"

Anders zouden ze graag een grapje hebben gemaakt — bij meneer Adema kon je dat best wagen, maar nu dacht niemand er aan. Meneer had nog rustig een half uur langer kunnen vertellen en niemand zou het lang geweest zijn.

Kees hoopte maar, dat hij het vanavond in bed nog eens rustig zou kunnen terug denken. Zijn bed was altijd het beste plekje voor die dingen.

„En nu nog het proza van de laatste schooldag,” lachte meneer, „de rapporten! Ik was eerst nog wel van plan geweest bij ieder rapport een toepasselijk verhaal te vertellen, maar daar moet ik nu maar van af zien. Toch —” en meneers stem werd ernstiger, „toch moeten er dingen besproken worden, die niet goed zijn, die in ons schoolleven zonde zijn. Als ik hier bijvoorbeeld het rapport van Jan Driberg voor me neem en zie, dat deze knaap voor zijn vlijt een vier heeft en dat dat cijfer bovendien uitgedrukt staat in alle vakken, dan vraag ik Jan, of hij dat een rapport vindt voor een jongen van een Christelijke school, die elke dag Gods zegen afsmeekt over het werk en elke dag God dankt voor ontvangen zegen . . .”

Jan Driberg nam het rapport in ontvangst met een kleur als vuur. Hij had liever een daverend standje gehad dan deze woorden. Jan wist immers heus wel, dat meneer gelijk had. Hij had nooit tegen de zonde van zijn luiheid gestreden.

„En hier heb ik het rapport van Mien Hartgrink. Een zwakke lijst, m'n kind, maar een pracht van een negen voor vlijt. Misschien heb jij van God maar één talent meegekregen, Mien, maar dan mag ik je zeggen, dat je er mee gewoekerd hebt!”

En stralend ontving ‚domme’ Mien haar zwakke rapport, waar ze zo ontzettend haar best voor gedaan had.

Meneer keek ook Kees' rapport even in. Er viel niets bijzonders over te zeggen, „knappe lijst, m'n zoon!” was alles. Maar Kees was er toch blij mee.

Hè, zo'n middag! Hij had haast niet aan z'n hond gedacht, alleen dat ogenblik, toen meneer het had gehad over zonde, zonde in eigen leven.

Veel opgewekter dan gister en eergister kwam hij thuis. De winkel was leeg. Wel waren vader en moeder hard aan het werk, suiker afwegen. Allemaal zakken met twee pond. Dat was veel gemakkelijker morgen. Dan zou er de enorme drukte voor Kerstmis zijn en kon er veel tijd op deze wijze bespaard worden.

„Ik heb m'n rapport!” waren Kees' eerste woorden.

En al was het nu honderd maal morgen een drukke dag, de suiker moest maar even wachten en vader en moeder bekeken samen het rapport van hun oudsten zoon op de Mulo. Vader zette er zijn bril bij op.

„Dat ziet er niet gek uit!” verklaarde hij, tevreden lachend en zich eens de handen wrijvend, „vind je ook niet, moeder?”

Moeder beaamde het ten volle. Nee, het zag er lang niet gek uit. Ze keek even naar vader en gaf hem een tekening. Vader begreep het. Hij haalde zijn portemonnaie te voorschijn en stopte Kees wat in de hand.

„Een rijksdaalder!” juichte deze enthousiast.

„Ja, en je mag er mee doen, wat je wilt.”

Dat maakte het feest nog mooier. Bij de Boldinkjes waren ze zuinig en meestal moesten verjaardagsguldens en dergelijke giften op het spaarbankboekje. De jongens hadden dan ook wel eens de verzuchting geslaakt:

„Kregen we van oom of tante maar eens geen geld en een cadeautje. Dan hadden we er ten minste iets aan . . .”

Een rijksdaalder! Dat was nog eens wat anders dan een dubbeltje voor

een hele middag erwten pikken. Wim was knap jaloers, ook al, omdat hij zéker geen rijksdaalder op zou lopen. Zo mooi was zijn rapport niet. Een klein beetje had Klaartje het wel te pakken, hoewel ze begreep, dat haar grote broer, die al op de Mulo was, eerder recht had op zoveel geld dan zij.

Elly had nog geen begrip van de rijksdaalder. Het enige, dat ze wist, was, dat je een rijksdaalder niet op kon eten.

Er werd smakelijk om gelachen en toen begon het drukke winkelleven weer. Kees zette zijn boekentas goed weg. Zo, daar had hij de eerste dagen liefst maar zo weinig mogelijk mee te maken. Heerlijk! Kees zou haast helemaal blij zijn als daar niet de schaduw over viel: de dood van Onne.

Want ineens viel het hem weer op, hoe stil het was, nu manke Onne hem niet volgde, niet meeblafte bij de vreugde in huis.

„Kees!”

Moeders stem riep hem tot de werkelijkheid terug. Met een ‚joe’ gleed hij langs de trapleuning omlaag. Hij moest nog even naar den bakker. Kees vond het best. Hij vond alles best. Een fijne middag op school, een behoorlijk rapport, een rijksdaalder in zijn zak . . . .

Het was buiten koud, toch niet ongezellig. De winkels hadden hun etalages op z'n mooist. Overal was groen in de winkelkasten, bij sommige was er rood licht.

Op de hoek van de straat stond de Kerstboomkoopman en daar — Kees stond met een schok stil en werd koud en warm tegelijk, daar stond Dolf Heineman, zijn grote vijand, de jongen, die zijn Onne vermoord had. Dolf zag hem niet, stond met zijn rug naar hem toe. In Kees woedde een zware strijd. Hier lag een kans uit duizenden. Zijn handen gingen samen tot vuisten, zonder dat hij het merkte. Zou hij? Een enkele lastige traan werkte zich naar voren, zo driftig werd hij.

Daar draaide Dolf zich om en zag Kees. De jongen schrok ook en liep toen weg.

„Bang! Deze triomf genoot Kees ten volle. De lafaard! Bang was hij en hij zorgde er voor, dat hij buiten het bereik van Kees' vuisten bleef. Kees keek hem na, tot hij verdween tussen de mensen. Hij werd nu weer wat kalmer. Maar goed, dat Dolf de benen nam . . . . Anders . . . .

Bij den bakker was het vol. Er werd wel vlug geholpen, maar je moest toch je tijdje uitstaan. Kijk, de bakker was uit zijn slof geschoten. Achter de toonbank hing een groot carton, waarop in mooie krulletters geschreven stond:

„Wij wensen onze geachte cliëntèle een gezegend Kerstfeest.”

Kees vond het mooi en nam zich voor dit goed te onthouden. Dat idee was ook wat voor vader. Dat zou in hun winkel ook best mooi staan.

Hij zou het vanavond proberen te maken. Dan kwam het misschien nog klaar en kon het morgen meteen nog in de winkel hangen. Hij nam het nog eens goed in zich op en was eerder aan de beurt, dan hij zelf dacht.

Hè, zo uit de warme bakkerij voelde je pas goed, hoe koud het buiten was. Kees keek eens naar de lucht. Wie weet, misschien werd het wel een witte Kerst. Maar neen, dat zou wel niet. Het was een heldere vrieslucht. Dan werd het misschien een Kerstvacantie met schaatsrijden. Dat zou fijn zijn! Dan kon hij mooi voor die rijksdaalder zijn schaatsen helemaal in orde laten brengen.

Plotseling — daar zag hij wéér Dolf. Weer stond de jongen op een meter of tien afstand. Maar nu heel anders dan daarnet. Het was net, of hij Kees stond op te wachten. Nou, hij moest maar opkomen. Kees zou hem laten zien, dat hij niet bang was voor een laffen moordenaar.

Langzaam kwam Dolf naderbij. Hij keek meer verlegen, dan alsof hij kwaad wilde. Toen stond hij ineens vlak bij Kees.

„Ik wou je alleen maar zeggen, dat ik . . . het gemeen vind van mezelf . . . dat met die hond van je . . . En als we thuis weer jonge hondjes hebben . . . en dat is al gauw . . . dan is de mooiste voor jou . . .!”

En weg was hij! Van verbazing vergat Kees te lopen. Het duizelde hem. Wát hij verwacht had, dit zeker niet! Een geluksgolf sloeg door hem heen, toen het tot hem doordrong, wat Dolf gezegd had. Een jong hondje zou hij krijgen! Een nieuwe Onne.

Hij sloeg meteen op hol, liep tegen een dikke juffrouw op, die hem meteen maar een draai om zijn oren gaf, met de woorden: „Ken je niet uitkijken, sufferd? Dan zel ik het je wel leren!”

Thuis deed hij een opgewonden verhaal van zijn ontmoeting met Dolf, van het prachtige aanbod van Dolf. Moeder luisterde toe. Dat was al de tweede hond. Eerst van den dokter en nu van Dolf . . . Ze had in haar hart niet eens veel zin om een nieuwe hond te nemen — zo prettig waren de ervaringen met de eerste nu niet geweest, ten minste niet alle, — maar ze zag, hoe ze haar oudste er een verschrikkelijk groot plezier mee zou doen. Ze zei hier dus maar niets over. Wel nam ze haar jongen even op zij.

„Zeg Kees, nu moet je me toch één ding vertellen . . . Zie je hier niets in?”

Kees keek moeder vragend aan. Of hij hierin iets zag? Nou, en of. Een stralende toekomst met veel plezier van een nieuw hondje. Maar hij zag aan moeders gezicht best, dat ze zo iets niet bedoelde. Hij zweeg dus maar en wachtte af, wat er nog meer zou kunnen komen.

„Ik bedoel dit,” ging moeder verder, „een paar dagen geleden, toen jij de hond op Dolf afstuurde, praatten we 's avonds een beetje samen, weet je wel? Toen zag je zo goed, dat jij fout gedaan had. Daarna heeft Dolf het je wel heel lelijk betaald gezet, maar nu is hij toch de eerste geweest — vóór Kerstmis . . .”

„Maar hij heeft de meeste schuld,” hield Kees nog een ogenblik vol, „ik heb hem nooit iets in de weg gelegd en hij heeft steeds geprobeerd of hij me kon plagen, waar hij de kans maar had . . .”

„Ja, en nu is hij het eerst bij jou gekomen en hij heeft schuld bekend. Ben jij voor Dolf schuldeloos?”

Kees lachte een beetje, schudde van neen.

„Maar jongen, dan moet je toch niet praten over zijn schuld, maar over de jouwe. Het is haast Kerstmis en ik hoef je toch niet te zeggen, wat dat betekent:

*Gods belofte wordt heerlijk vervuld,
Aan een wereld, verloren in schuld.*

Dat moet je goed bedenken: jouw schuld is even groot als de zijne. Beiden hebben jullie vergeving nodig. Voor die zonden van ons heeft

juist de Heere God Zijn lieven Zoon Jezus gezonden. Er staat ergens zo mooi: Eer Hij de zonde aan ons bezocht, heeft hij ze gestraft aan Zijn eigen Zoon! Daar moet je aan denken."

Toen vroeg de altijd jachtende winkel weer moeders aandacht en liet ze haar zoon alleen. Al gauw kwam Klaartje zijn aandacht opeisen voor zijn hulp bij de bouw van een grote blokkentoren. Kees had een dankbaar blij gevoel over zich en stemde meteen toe. Zo kwamen zijn gedachten meteen wat meer op de achtergrond.

Na het eten scharrelde hij wat rond. Uit het pakhuis haalde hij een groot stuk rood carton. Hij zocht zijn potlood, zijn lineaal, Oostindische inkt en penselen en installeerde zich op zijn gemak.

„Wat ga jij maken?" informeerde Wim, die zat te lezen.

„Wacht maar af, dan zul je het wel zien!" was het bescheid.

„Ph, kouwe bluf. Ik wil het niet eens meer weten."

Kees lachte maar wat. Met het puntje van zijn tong uit de mond, werkte hij zo ijverig, dat hij niet eens merkte, dat vader achter hem stond te kijken.

Ziezo, in potlood was het klaar. Mooie letters waren het zo. Nu nog het moeilijkste, dit alles keurig met Oostindische inkt over trekken.

„Dat ziet er goed uit, joh!" klonk het toen goedkeurend, „is dat voor morgen in de winkel te hangen?"

„Ja vader, ik zag het straks bij den bakker. Ik had er nog met u over willen spreken en toen heb ik het helemaal vergeten, maar nu, als verrassing, kan het misschien toch wel gebruikt worden . . ."

„Jongen, je doet me er een groot plezier mee. Dat zien morgen vast een hele massa mensen, want we hebben een mooie Kerstaanbieding. En wat kan je de klanten beter bieden dan gezegende Kerstdagen?"

„Dat vind ik ook," meende moeder, die juist binnenkwam, zich in het gesprek, „dat wens je zelfs het liefst toe je eigen kringetje, ook aan je oudste, wat jij Kees?"

Kees begreep het. Hij keek moeder recht aan, toen naar vader en vroeg:

„Vindt u goed, dat ik van die rijksdaalder een gedeelte besteed om voor Dolf wat te kopen. Ik wil nu proberen het anders te doen."

Moeder beloonde hem met een o zo blijde glans in haar ogen.

Kees kon niet zo gauw in slaap komen. Hij hoorde de radio van de bureu Kerstliederen spelen. Zachtjes neuriede hij mee:

*Stille nacht, heilige nacht!
Heil en vree wordt gebracht
Aan een wereld, verloren in schuld,
Gods belofte wordt heerlijk vervuld . . .*

Dat was het, dat voelde hij best. Dat had moeder ook steeds bedoeld. Mensen verloren in schuld, in zonde. Hij ook, zo goed als Dolf. En nu was Kerstmis de vervulling van een belofte. Deze: God zou de schuld van mensen wegnemen.

Maar dan vroeg God dit van de mensen: dat ze elkaar hun schulden zouden vergeven, niet zo'n beetje, maar helemaal.

Kees voelde, dat hij bezig was die les te leren, hij begreep, dat hij wel erg hardleers geweest was, maar dat hij nu Kerstfeest ook blij tegen kon gaan.

INHOUD.

Hoofdst.	Blz.
I. Er zijn wel bezwaren, maar Kees wint	5
II. Het conflict met Dolf	12
III. Schermutselingen. Maar mag het?	20
IV. Onne heeft een ongeluk	30
V. Onne doet goed werk	39
VI. Wie kaatst	47
VII. Een kruis met rozen	54
VIII. Toch is Dolf de eerste	62